

P i r o s k a Ó v o d a
1171 Budapest, Pesti út 368.

A PIROSKA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Hatályba lépés dátuma: 2022.09.01.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI	2
2.	BEVEZETÉS	3
3.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	4
4.	HELYZETELEMZÉS	6
5.	ÓVODÁNK TÁRGYI, SZEMÉLYI FELTÉTELEI	7
6.	ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, FELADATAI	13
6.1.	Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	16
6.2.	Egészséges életmódra nevelés	19
6.3.	Anyanyelvi nevelés	22
7.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	25
7.1.	Játék	25
7.2.	Munka jellegű tevékenységek	29
7.3.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	32
7.4.	A külső világ tevékeny megismerése	33
7.5.	Verselés, mesélés	37
7.6.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	40
7.7.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	43
7.8.	Mozgás	48
8.	SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE	51
9.	AZ SNI GYERMEKEK FEJLESZTÉSI FELADATAI	55
10.	FEJLESZTŐ- ÉS PREVENCIÓS PROGRAM	57
11.	TEHETSÉG GONDOZÁS	62
12.	ÓVODÁNK KAPCSOLATAI	67
13.	AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	69
14.	ÓVODÁNK ÉLETÉNEK MEGSZERVEZÉSE	71
15.	ÉRDEKEGYEZTETÉS	73
15.1.	Gyermekvédelem – gyermeki jogok	73
15.2.	A szociálisan hátrányos helyzetben levő gyermekek felzárkóztatási lehetőségei:	74
15.3.	A szülő jogai	75
15.4.	A szülő kötelességei	76
15.5.	A nevelőtestület, az óvodapedagógus jogai	77
15.6.	Az óvodapedagógus kötelességei	77
16.	HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK	79
17.	IRODALOMJEGYZÉK	80
18.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	82
19.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	83
20.	JEGYZŐKÖNYV NEVELŐTESTÜLETI ÉRTEKEZLETRŐL	84
21.	JELENLÉTI ÍV NEVELŐTESTÜLETI ÉRTEKEZLETRŐL	85

1. ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése: Rákosmenti Piroska Óvoda

Az óvoda OM azonosítója: 034638

Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente
Önkormányzatának Képviselő-testülete

Az óvoda címe: 1171 Budapest, Pesti út 368.

Az alapító szerv neve, címe: Budapest, Főváros XVII. kerület Rákosmente
Önkormányzatának Képviselő-testülete
1173 Budapest, Pesti út 165.

Az óvoda elérhetőségei:

Telefon: +36-1-258-1665

E-mail: ovoda@rakosmentipiroskaovoda.hu

Honlapunk: rakosmentipiroskaovi.hu

Az óvoda vezetője: Garda Gyuláné

Az óvoda vezető helyettese: Somogyi Renáta

A program benyújtója: Az óvoda vezetője és pedagógus testülete

2. BEVEZETÉS

A helyi nevelési programunk felülvizsgálatát a 2011 évi CXC törvény a nemzeti Köznevelésről, valamint az Emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló szabályozók alapján végeztük el. A program beválásának elemzésének tapasztalatai szerint programunk szerkezeti felépítése megfelelő, az Alapprogramban előírtakkal megegyező. A program követelményei, feladatai a kitűzött célok eléréséhez megfelelnek. A program tartalmát tekintve minimális változtatásra volt szükség. A törvényi változásokat, elvárásokat figyelembe véve elvégeztük a szükséges kiegészítéseket.

A szülők körében végzett felméréseink is azt bizonyították, hogy az érzelmi, értelmi és egészséges életmódra nevelés mellett az esélyigazságosság és a tehetséggondozás kibontakoztatását várják el óvodánktól. E szemlélet a nevelőtestülethez egyébként is közel áll, munkánkat évek óta ez hatja át. Nagy hangsúlyt fektetünk gyermekeink testi-lelki harmóniájának megteremtésére. Jellemző ránk a játékközpontú szemlélet, mely meghatározó nevelési céljaink elérésében is. Törekszünk arra, hogy gyermekeinknek sok lehetőséget adjunk a tapasztalatszerzésre, melyet elsősorban a széleskörű tevékenységek biztosításával kívánunk elérni.

A család – óvoda eddigi jó kapcsolatát, a szülők reális értékelését, kívánságait megismerve szeretnénk azt tovább erősíteni és az eddig elért értékeinket megőrizni.

Fontosnak tartjuk és ösztönözzük azon érték magvalósulását, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család feladata és felelőssége.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Az SNI gyermekek integrált nevelése, az inkluzív intézmény kialakítása
- A nemzeti kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekek társadalmi beilleszkedése

Óvodakép

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet Bevezető részében megfogalmazott alapelvek:

„Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.”

- A családi nevelés kiegészítőjeként a gyermek, kötelező óvodába lépésének

idejétől az iskolába lépésig töltjük be az óvó- védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciókat, mely segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.

- Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről nyugodt, családi, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkorról,
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, az életkornak és a fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a játékra, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Olyan körülményeket teremtünk gyermekeink számára, mely segíti a környezettudatos magatartás kialakulását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseink igazodnak óvodásaink személyiségéhez.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét

4. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk 1974-ben épült, közlekedés szempontjából jól megközelíthető, a Pesti út és a Zrínyi utca kereszteződésében található. Az épület egyaránt hordozza a városias és vidéki jelleget. 4 +1 csoporttal működünk, a jelentkezők függvényében részben osztott, vagy osztatlan, heterogén csoportokkal. Minden csoportnak külön öltözője és mosdója van, kivéve a szükségcsoportunkat, nekik a folyosón biztosítjuk az öltözködés feltételeit. Nagyon hiányzik egy olyan helyiség, ahol közös programokat szervezhetnénk. Növényzetben gazdag és játékszerekkel felszerelt udvarunk jó lehetőséget kínál a mozgásos játékokhoz.

A hozzánk járó családok többsége többgenerációs, így a szülők közül többen is annak idején hozzánk jártak óvodába. A szülők másik része a folyamatos betelepülés kapcsán, részint a jó módú, részint az építkezési és egyben anyagi nehézségekkel küzdő családok. A családok szerkezetét illetően sok a három, illetve több gyermeket nevelők száma. Külső kerület lévén a szülők több órát töltenek a munkahely, illetve az otthonuk közötti utazással, mely sajnos csökkenti a gyermekekkel eltöltött időt. Tapasztalataink alapján kiderült, hogy óvodásaink hiányt szenvednek a család összetartozását megadó közös élményekben. Ezen okokból kiindulva próbáljuk segíteni, kiegészíteni, pótolni az érzelmi intelligenciát. Gyermekeink néhány kivétellel teljes családokban nevelkednek.

Nevelésünk során nagy figyelmet kell fordítanunk a szegénység miatt veszélyeztetett gyermekekre, valamint a „jóléti” veszélyben élőkre. Óvodásaink, egy része családból, más része bölcsődéből, illetve Családi Napköziből (CSANA) ékezik.

5. ÓVODÁNK TÁRGYI, SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Tárgyi feltételek

Az elmúlt években folyamatos hangsúlyt kapott a tárgyi feltételek javítása, mely az 2011 évi CXCV törvény a nemzeti Köznevelésről, valamint az Emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló szabályozók, a Kötelező felszerelés és eszközjegyzékben előírtak teljesítéséből adódott, ami nagyban segítette programunk hatékonyabb megvalósulását.

- Minden csoportban sor került az ágyak minőségi cseréjére;
- Olyan játéktároló polcokat, illetve kiegészítő bútorokat vásároltunk, melyek praktikusak és esztétikusak;
- Fejlesztő játékeszközökkel, sportszerekkel, hangszerekkel gazdagodtunk;
- Sor került egy szárítógép, valamint aszalógép vásárlására;
- Megtörtént a HACCP rendszernek megfelelő, a terítés igényességét szolgáló tálalóedények beszerzése;
- Minden csoportnál a gyermekek öltözőszekrényeiben a textil zsákokat cseréltük,
- Minden helyiségben korszerűsítették a világítást;
- Anyagi lehetőségeinktől függően, folyamatosan pótoljuk, cseréljük terítőinket, törölközőinket, plédjeinket, függönyeinket;
- A számítógép, a nyomtató és a fax könnyítené munkánkat; sajnos a 2001-ben használtan kapott számítógép működése megbízhatatlan, hetente több alkalommal 1-2 órás működési zavar lép fel. A fax javíthatatlan, nem működőképes. Ezen eszközök cseréje a közeljövőben fontos;
- A csoportszobák tisztasági festése, parketta csiszolása és lakkozása folyamatosan történik a saját hatáskörben felhasználható karbantartási keretből;
- Az épület külső- belső tatarozására nagy szükség lenne, mely kizárólag a fenntartó beruházásával valósulhat meg;

- Udvarunk felszerelése egy fém házzal bővült, mely az udvari játékok tárolását szolgálja ;
- A kialakított 200 m² műfüves pályát, folyamatosan karban tartjuk, mely sport és tornafoglalkozásokra egyaránt alkalmas;
- A csúszdánk szabvány szerinti, a homokozók széle faburkolatú;
- Az ivókút folyamatos karbantartást igényel;
- Az óvodánk meleg vizét szolgáltató bojler, valamint a fűtési rend- szerünk elavult, a szervizelő cég ajánlása szerint a korszerűsítés javasolt;
- A bejárat kapura elektromos számkódos zár került, melyet kizárólag a felnőtt kezelhet;
- A higiéniaát szem előtt tartva a 2022-es évben a konyha felszerelése új korszerű konyhaszekrénnel bővült;
- Kialakítottuk a logopédiai szobában a sófalat, és a könyvek, torna- eszközök tárolására szükséges szekrényeket;
- A tető szigetelését lecseréltük;
- A textíliák tárolására raktárszekrényt készítettünk;
- A kazán és a karbantartó helyiségek vakolása, festése, folyamatosan történik.
- Szemléltető és egyéb eszközeink:
 - MINIMAT;
 - Anyanyelvi fejlesztő készlet;
 - Ütőhangszer készlet és óvodai gyermekhangszerek;
 - Dramatizációs és bábkészlet, paraván;
 - Emberek világa;
 - Állatok világa;
 - Növények világa;
 - Közlekedés világa;
 - Dia pozitív készlet, vetítők;
 - Falu-város készlet;
 - Hőker II. Hobby égetőkemence;
 - Érzékelő, fejlesztő játékok;

- Szakmai és gyermekkönyvek,
- Mozgásfejlesztő eszközök.

A fejlesztések megvalósítását az alábbi forrásokból sikerült elérni:

- Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente Önkormányzata;
- Pályázatokon nyert bevételek;
- Tervszerű karbantartási munkák;
- Azonnali karbantartási munkák;
- Szülői támogatások;
- Képviselői keretek;
- Önkéntességi munkák.

A gyermekek által használt eszközöket úgy helyezzük el, hogy hozzáférhetőségük számukra biztonságos legyen.

Személyi feltételek

Engedélyezett létszám: 17fő.

Óvodapedagógusok száma:	8fő
Nevelést segítő dolgozó:	6 fő
Gondnok	1fő
Óvodatitkár	1fő
Intézményvezető	1 fő

Nevelő testületünkben személyi változások történtek, így közösségünk megújult. Jellemző ránk a derűs légkör, a játékközpontú szemlélet, mely meghatározó nevelési céljaink elérésében. Minden pedagógusunkra jellemző a folyamatos önképzés, illetve a továbbképzéseken való részvétel. Többségbeneleget tettek a 120 órás továbbképzési kötelezettségnek.

Dajkáinkról elmondható, hogy mindegyikük gyerekszerető, a csoportban dolgozó óvónókkal összhangban, egymás munkáját megbecsülve, segítve végzik dolgukat.

Óvodánk fűtője, karbantartási és kertgondozási teendőket lát el, melynek nagy szerepe van a gyermekek külső környezetének alakításában. A megváltozott elvárásokhoz igazodva szükség szerint speciális szakemberek (gyógypedagógus, terapeuta, pszichológus) segítségét igényeljük a sajátos nevelési igényű (SNI), épp értelmű beszéd fogyatékos gyermekek ellátása érdekében

Óvodánk eszközszerzése

Programunk működőképességének megtartása nem igényel nagy volumenű eszközbővítést, de elengedhetetlen a folyamatos eszközbeszerzés az Alapító Okiratban megjelölt új feladatok ellátásához.

Nagyon hiányzik egy olyan nagy helyiség (tornaterem), ahol közös programokat szervezhetnénk. Gondot jelent hely hiányában az eszközeink tárolása is. Sportszereink, szemléltető és applikációs eszközeink megközelítik az elvárhatót, de gondolunk az újonnan megjelenő szakszerűbb, gyermekközelibb szemléltető eszközök beszerzésére. A felmerülő hiányosságok beszerzését részben költségvetésből, részben pályázatok írásából, alapítványi bevételből és szülői segítséggel kívánjuk pótolni. Felszerelésünket folyamatosan gazdagítjuk, figyelembe véve az SNI gyerekek speciális eszközigényét is, sérülés típusnak megfelelő fejlesztő játékok, speciális terápiás eszközök beszerzésével.

Szükséges eszközök

Egészséges életmódra neveléshez:

- Tisztálkodási- és tisztítóeszközök;
- Ágynemű;
- A HACCP által előírt tárolóeszközök;
- Mozgást fejlesztő eszközök, sportszerek;
- Párológató, légtisztító.

Játéktevékenység biztosításához:

- Konstruktív játékok;
- Társasjátékok;
- Értelmi- és érzékelést fejlesztő játékok;
- Udvari játékok;
- Szerepjátékhoz szükséges eszközök.

Külső világ megismeréséhez szükséges eszközök:

- Applikációs- és diaképek, diavetítő;
- Minimat;
- Emberek-, állatok-, növények-, közlekedés világa.

Mese, vers:

- Mesekönyvek;
- Bábparaván, bábok;
- Dramatizáláshoz szükséges eszközök.

Ének, zene:

- Ritmusérzék-fejlesztő hangszerek;
- Saját készítésű népi hangszerek;
- Dalos játékokhoz használt kiegészítők;
- Óvónői hangszerek.

Vizuális nevelés:

- Rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz szükséges eszközök, anyagok;
- Kézimunkázáshoz használt anyagok.

6. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, FELADATAI

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben. Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,

de mindegyik a legjobb tudása szerint repül. Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más. Mindegyik különleges. Mindegyik gyönyörű.”

Ismeretlen szerző.

Az előzőekből és mottóinkból is kitűnik a nevelési programunk filozófiája: a gyermek testi-lelki harmóniájának megteremtése, a másság elfogadása.

Nevelésünk célja:

- A hozzánk járó gyermekek szeretetteljes, a gyermekek egyéni érdekeit, igényeit tiszteletben tartó nevelése;
- Gyermekeink harmonikus személyiségfejlesztése, egyéni képességek kibontakoztatása;
- Testi és lelki egészség feltételeinek megteremtésével, testi és lelki tulajdonságaikat figyelembe vevő érzelmi, társas és értelmi képességek ápolása;
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez és tanuláshoz szükséges képességek kialakítása;
- A nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összehangolása;
- Az Országos Beszédvizsgáló Szakértői Bizottság szerint integrálható SNI gyermekek közösségben való nevelése, a sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése.

Feladataink:

- Gyermekeink testi és lelki szükségletének kielégítése, mely során nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód alakítására, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Elengedhetetlen a nyugodt, tiszta, családias, eredményeket értékelő környezet biztosítása.

Az SNI gyermekek esetében:

- Gyermekeinknek oly mértékű segítése, ami a további önálló cselekvéshez szükséges;
- Elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez;
- Fejlesztésük számukra megfelelő területen valósuljon meg, és ne legyen megterhelő;
- Védettség biztosítása SNI gyermekek szocializációjának elősegítésére;
- Mindazon speciális eszközök, lehetőségek biztosítása, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz;
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése.

Az egészséges életmódra nevelésen belül:

- A gondozás – jó komfortérzet biztosítása;
- Az egészséges táplálkozás, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, táplálékallergiás gyermekek integrált nevelése;
- Megfelelő mozgás biztosítása, testi fejlesztés;
- Életmód formálása, egészséges életritmus kialakítása;
- Helyes testápolás, megfelelő öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó prevenciók,
 - korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása;

- Egészsége, biztonságos környezet biztosítása;
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, megőrzése.

Az érzelmi nevelésen belül:

- Egymás szeretetére, egymásra figyelésre nevelés;
- A különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartása, különös tekintettel az SNI gyerekekre;
- A szűkebb, majd a tágabb környezet megismerése, megszerettetése és óvása, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja;
- Közös élmények biztosításával szocializáció (szabálytudat, feladattudat, önkifejezés) elősegítése;
- A gyermek-gyermek és a felnőtt-gyermek közti pozitív kapcsolatának alakítása;
- Az óvoda minden dolgozójának modell értékű kommunikációja, bánásmódja;
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, valamint a kiemelkedő képességű (tehetséges) gyermek nevelése megfelelő szakember segítségével.

Az értelmi nevelésen belül:

- Kiemelt jelentőségű az anyanyelvi nevelés;
- A kommunikáció, különböző formáinak alakítása;
- A gyermekek természetes kíváncsiságának és érdeklődésének kihasználása;
- Sokrétű tapasztalatszerzés biztosítása;
- A meglévő ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása; kreativitásuk fejlesztése.

6.1. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Cél:

- A gyermek biztonságérzetének megteremtése, erősítése;
- A szocializáció biztosítása;
- A társas szükségletek kielégítése.

Az óvodáskorú gyermek életében az érzelmek igen jelentős szerepet játszanak. A gyermeket nem annyira az értelem, inkább az érzelmei irányítják.

A tevékenységhez kötődő pozitív érzelmek a gyermeket a tevékenység folytatására, megismétlésére, illetve újabb tevékenységekre ösztönzik, ezzel a teljes személyiség fejlődik.

Az óvodáskorú gyermek érzelmi életének jellemzői:

- Érzelmei nem differenciáltak, igen intenzíven élik meg őket;
- Érzelmei gyorsan csapnak át egyik minőségből a másikba;
- A szeretetre a fizikai igények kielégítésénél is nagyobb szüksége van.

Az érzelmi nevelés területei és azok feladatai:

A beszoktatás feladatai

A gyermek személyiségének fejlődésében az első óvodai napok élménye jelentős helyet foglal el. Meghatározó jellegű a:

- A gyermek fogadása, hogy az óvodában biztonságban és jól érezze magát;
- Lényegesnek tartjuk a másik ember tiszteletét, megértését. A gyermek közeledését kívádjuk;
- Fontosnak tartjuk a gyermek minél jobb megismerését már óvodába lépés előtt. Ennek érdekében bölcsődei és családlátogatásokat teszünk, anamnézist készítünk;
- Ösztönözzük a szülőket, hogy nyáron, amikor erre járnak gyermekeikkel, jöjjenek be, ismerkedjenek az óvodával, a gyermekekkel, felnőttekkel. szoros lelki kontaktus kialakítására törekszünk.

A mindennapok feladatai

- Törekszünk megismerni a gyermek érzelmi megnyilvánulásait;
- A gyermek akkor fejlődik, ha „szeretve érzi” magát, elfogadjuk saját egyéniségét, tekintetbe vesszük személyes adottságait, az elfogadó szeretettel élünk;
- Állandó, személyes kontaktus teremtése;
- Alkalmat teremtünk a gyermekben felgyülemlett pozitív és negatív érzelmek feldolgozására (szerepjáték, bábozás, dramatizálás, mesevers, ének-zene, rajzolás, festés, mintázás);
- Reális énkép, akarat, konfliktustűrő képesség fejlesztése;
- A különbözőség elfogadására nevelünk kiemelten az SNI- s, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

Erkölcsei akarati tulajdonságok megalapozása:

- Segítőkészség,
- Együttérzés,
- Összetartozás,
- Örömszerzés,
- Önállóság,
- Önfegyelem,
- Önzetlenség,
- Kitartás,
- Feladattudat,
- Szabálytudat,

6.2. Egészséges életmódra nevelés

Célja:

- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során alapozódnak azok a magatartási készségek, egészség- és testkultúra, szokások, amelyek az egészséges életvitelhez szükségesek;
- Az SNI és a HHH gyerekek kapjanak meg minden segítséget a hátrányaik leküzdéséhez;
- A családok egészséges életvitelének segítése, életmódbeli szokásainak befolyásolása az egészséges nemzedék felnevelése érdekében;
- Az életmód formálás egyik lényeges célja a megelőzés fontosságának felismertetése.

A megvalósítás feladatai

- A gyermek testi épségének védelme, baleset megelőzés;
- Egészségre nevelés, gondozás, testi komfortérzet kielégítése;
- Barátságos, biztonságos környezet kialakítása;
- A tevékenységekhez elegendő idő biztosítása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

Gondozás

Cél: Az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása.

Helyes életritmus megteremtése, amelyet a napirend rugalmassága jellemez.

A folyamatos játéktevékenységben azonos időpontban ismétlődnek: az étkezések, mindennapos testnevelés, mese, levegőzés, séta, kinti játék, pihenés.

Az óvónő a gyermek jó közérzete érdekében figyelemmel kíséri – a játék és egyéb tevékenység mellett – a testi szükségleteit és segíti önállóságuk fejlődését.

A helyes testápolás szolgálja a gyermek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a felnőtt és gyermek közötti meghitt kapcsolat segíti.

Testápolás közben a gyermek utánzási hajlama lerövidíti a tanulás folyamatát. Fontos a felnőtt állandó segítőkész jelenléte. A megfelelő öltözet a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágát alapozza. A gyermek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához igazodó, kényelmes, könnyen fel és levehető legyen.

Egészségügyi szempontból szükséges a gyermeknek benti játszóruha, cserecipő, tartalék fehérnemű.

Az óvónő megjelenésével, öltözkéivel mintát ad a gyermeknek.

Pihenés

A gyermek testi-lelki fejlődését szolgálja.

A pihenési idő alatt biztosítjuk minden gyermek testi-lelki megnyugvását, felüdülését, regenerálódását. Engedélyezzük az otthonról hozott „alvós” játékok használatát.

Ez idő alatt a nem alvó gyermekek nem zavarhatják alvó társaikat.

Étkezés

A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságához megfelelő egészséges táplálkozás, egyéni ízlésének ismerete, formálása. Tiszteletben tartjuk vallási, illetve egyéb okból eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait.

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósulnak meg. Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása.

A visszatérő zöldség- és gyümölcsfeldolgozó tevékenységek, a közös csemegézés formálják a gyermek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség- és gyümölcs-fogyasztás, a rágás fontosságára.

Mozgás

Belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermek mozgásigénye egyénileg eltérő. Fontos, hogy a gyermekek minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban. Ezáltal edzettebbek lesznek, ellenálló képességük fokozódik, szervezetük alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.

Feladataink

- Csoportszobákban párologtatók beállítása, illóolajok használata;
- Minden eszköz jellel való ellátása;
- Megfelelően tisztítható eszközök beszerzése;
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermekek szüleinek értesítése;
- A homokozók rendszeres pótlása, fertőtlenítése, lazítása, locsolása;
- Növények telepítésével a környezeti ártalmak csökkentése;

- Kirándulások szervezése, gyógynövények gyűjtése, feldolgozása;
- WC használata intimitás megőrzésével (válaszfal, függöny);
- Helyes kézmosás, kéztörlés, fogmosási szokások kialakítása;
- A gyermekek levegőzésének biztosítása minden nap -10°C-ig.

6.3. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv fejlesztése óvodánkban kiemelt jelentőségű, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés feladatait megjelenítjük a nevelési tervekben. Nálunk a helyesen, szépen beszélt anyanyelv érték.

A pozitív példa minden, gyermekkel kapcsolatba kerülőnél fontos. Az óvónő modell szerepe elsődleges. Az óvoda, – családi nevelést kiegészítő, pótló szerepe folytán – bő lehetőséget teremt a gyermeki beszédkedv kiélésére, fenntartására, a gyermekek meghallgatására.

Barátságos, oldott légkörben minden gyermekre differenciált figyelem hárul.

A beszédfigyatekos gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincs fejlesztés és a beszédértés folyamatos javítása.

A kommunikáció, különböző formáinak alakítása, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően változik. Fontosnak tartjuk a gyermekekhez közelebb álló testbeszéd, gesztusnyelv, mögöttes tartalom, mimika stb. magas szintű ismeretét, értését, használatát. A fejlesztés épít az utánzásos mintakövetésre és a gyermeki kíváncsiságra.

A nyelvi nevelés tevékenységbe ágyazva, a mindennapi élet minden percében jelenlevő.

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. Így, a tényleges kommunikációs helyzetek elősegítik a gondolkodás fejlődését is. Ezért törekszünk a gyermeki kérdések túlsúlyára, és a megfelelő válaszok megadására. Eközben gondolunk, a beszéd általi érzelmi összetartozás megerősödésére.

Joga a gyermeknek – a helyes egyensúly érdekében – a csend, a regenerálódáshoz szükséges elvonulás.

Elismerjük, hogy az anyanyelvi kultúra elsajátítása a gyermek nagy teljesítménye.

A kommunikáció alapvető szociális jelenség, nélküle társadalmi élet nem képzelhető el. Az emberek társadalmi kapcsolatainak és viszonyainak a kommunikáció révén realizálódnak. A kommunikáció olyan interakció az emberek között, amelynek tartalma az információ cseréje. Az információt jel formájában különböző kommunikációs eszközök közvetítik.

A kommunikáció jóval többet foglal magába a szavaknál, számos csatorna ad a szavaknak értelmet és jelentést. A kommunikáció módja szerint megkülönböztetünk verbális és nonverbális közlést.

A verbális kommunikáció lényegében a nyelv használata, a beszéd.

Az ember legfőbb kommunikációs eszköze a hangképző szerve, amely a beszédet lehetővé teszi. Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, és a beszédben tudja megérteni a külvilágot ugyanúgy, mint a saját világát. Napjainkban egyre nagyobb jelentőséget kap az élő szó, az élőszóbeli kifejezés szükségessége, melynek alapvető feltétele a tiszta beszéd.

A beszéd fejlődését csak a gyermek biológiai – pszichés fejlődésének egészével összevetve érthetjük meg, de ezen túl állandóan figyelembe kell venni azt a speciális kulturális miliőt, amelyben a gyermek él. A beszéd kialakulása hosszú, bonyolult fejlődési folyamat. Fejlődésének üzemét idegrendszeri és környezeti tényezők szabják meg.

Ép beszéd csak akkor alakul ki, ha a beszédszervek a hallás, az idegrendszernek a beszéddel és az értelmi működéssel összefüggő területei épek, és ha biztosított a beszélő környezet. Tehát a beszédképesség kialakulásában a veleszületett és a környezeti tényezők szorosan összefüggenek.

A nevelőmunka folyamatában számolni kell azzal a lassan általánossá váló negatív jelenséggel, hogy az óvodába kerülő gyermekek között egyre több a megkésett beszédfejlődésű, illetve beszédhibás gyermek.

A nonverbális, metakommunikatív formákat a gyermek a szocializációban tanulja meg, ezek egyrészt segítséget nyújtanak számára az emberi viszonylatokban való eligazodásban, másrészt abban, hogy érzelmeit, érzéseit megtanulja drasztikusan kifejezni.

E kifejezési formák, mivel a szocializáció folyamatában zajlanak, életük minden területét érintik.

A metakommunikációs elemek kifejező funkciót töltenek be az emberi érintkezésben.

A nevelés során a gyermek megtanul valamelyest uralkodni érzelmi reakcióin, a verbális és metakommunikatív kifejezőmód az éréssel párhuzamosan szinkronba kerül.

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességek kialakítása

Alapelvek:

- Minden gyermek azt érezze, hogy biztonságban van, örülnek sikereinek, átérzik nehézségeit, szorongásait.
- Anyai gyengédséget közvetítő gondozással éreztetnie kell az óvodapedagógusnak empátiáját, hogy a gyermek merjen, akarjon szólni hozzá.
- Csakúgy, mint minden tevékenységben, itt is differenciált pedagógiai munkát kell alkalmazni, különös tekintettel azokra a gyermekekre, akik otthon kevesebb melegséget kapnak, érzelmileg sívárabb környezetből jönnek.
- Az óvodapedagógusnak meg kell teremtenie, és ki kell használnia azokat a szituációkat, melyekben elmondhatják a gyermekek élményeiket a bábjáték segítségével, mely biztosítja számukra a kommunikatív jelrendszerben való játékos eligazodást, a mozgásos és érzelmi reagálást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gondolkodás és beszéd együttes fejlesztése
- nyelvtani szempontból helyes mondatalkotás
- a gyermek passzív és aktív szókészletének gyarapítása
- a gyermek beszédszerveinek edzése
- az életkori beszédhibák javítása, megszüntetése
- a helyes kiejtés és beszédritmus kialakítása
- képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása
- az óvodába lépő gyermek élményeit elsődlegesen a családból hozza, ezért az óvodapedagógus legelső feladata olyan érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel, hogy azok állandó késztetést érezzenek élményeik, észrevételeik közlésére
- a beszoktatás döntő szakaszában sikeresen kell átvennie az anya szerepét

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- aktívan használják tapasztalataik során bővült szókincsüket
- elbeszélésük folyamatos legyen
- nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni egymást
- alakuljon ki a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető,

többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd

- udvariassági kifejezéseket használjanak
- olyan szókinccsel rendelkezzenek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését
- élményeikről bátran, szívesen beszélnek
- értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igeidőt és igemódokat.
- beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek
- megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

7.1. Játék

Gorkij: „A játék a gyermek útja annak a világnak a megismeréséhez, amelyben most élnek, és amelyet tovább alakítani hivatottak.”

Célja:

Olyan egészséges, boldog gyermekek nevelése, akiknek a játékban fejlődik személyiségük, akik képesek vágyaik, ötleteik kibontakoztatására változatos játéktevékenységeken keresztül.

Minden egészséges kisgyermek, amikor csak teheti játszik. A játék mindig spontán és önkéntes.

A gyermek játéka mindig az öröm keresése. Nem azért játszik, hogy valamit tanuljon, hogy tevékenykedjen vagy létrehozzon, hanem az örömért, mert játszani jó.

A játék elválasztja a gyermek és a felnőtt világát. Ez a szubjektív és objektív világ találkozása. Mindenekelőtt a valóság tükrözése, a világ megismerésének egy korai formája és a szerzett ismeretek pontosításának eszköze.

A játék során a gyermek a felnőtt tevékenységét sajátos módon, mint mintamodellt reprodukálja. A gyermek a játékban főként a felnőttek életét, munkáját, egyéb tevékenységét és kapcsolatait tükrözi – átalakított formában, mivel beépülnek a gyermek sajátos emlékképei, képzetei, érzelmei és ismeretei.

A játék, kísérletezés a gyermek számára: a környező világ megismerése, új hatások kiváltása, tapasztalatszerzés – érzékeléssel, mozgással, emocionálisan, intellektuálisan.

Játék közben nem érvényesülnek rideg korlátok, a vágyak dominálnak. A gyermek kellemes érzéseit felelevenítheti, és úgy rendezheti, alakíthatja, ahogy neki tetszik.

A gyermek miközben játszik „kiadja magából” a konfliktusait és a számára elfogadhatatlan ösztönérzéseit. Mikor a gyermek biztonságos környezetben játék útján megszabadul negatív érzelmeitől, szorongása mérséklődik, képes lesz arra, hogy könnyebben alkalmazkodjék a normális társadalmi elvárásokhoz.

A játék hatása a gyermek személyiségének fejlődésére

Az aktív, önálló, tartalmas játék kibontakozása sokoldalúan alakítja a gyermek személyiségét:

- Az érzelmi nevelés színtere,
„A játék a lélek megnyilvánulása” (Ancsel Éva);
 - A gyermek a játék által ügyesedik;
 - A játék által az ismeretek, tapasztalatok elmélyülnek, beépülnek (interionizálódnak) a tudattartalomba;
 - Személyiségtorzító vonások, személyiségzavarok kialakulását előzheti meg, vagy gyógyíthatja az elfojtott érzelmeket, indulatokat;
 - A gyermek a játékban gyakorolja az alkalmazkodást, együttműködést, kommunikációt;
 - Megkönnyíti a szocializáció útját, a közösségi magatartás kialakítását;
 - Fejlődnek a gyermek értelmi képességei, erkölcsi, esztétikai érzelmei;
 - A játékban alakulnak a társas kapcsolatok;
 - A játék közben felmerülő nehézségek leküzdése, a megoldás keresése kibontakoztatja a gyermek intellektuális tevékenységét, tehát szellemi aktivitása fokozódik;
 - Fejlődik a probléma iránti érzékenység, a helyzetfelismerés, szempontváltás, képzelet, fantázia;
 - Rugalmasabbá válik a gondolkodás;
 - A játékban fejlődik, biztosabbá válik a gyermek mozgása (nagy- és finommozgások);
 - Játék közben alakul a térérzékelésük, forma- és nagyságérzékelés;
 - Fejlődik a konfliktustűrő- és megoldóképesség.

Feladataink a játékban

- Minél több, változatos játéklehetőséget igyekszünk biztosítani gyermekeink számára;
- A játék játszva tanítása;
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat szabadon megvalósíthassák;
- A segítség módja egyén és életkor függvénye;
- Közbe lépünk csak akkor szükséges, ha:
 - testi épségüket veszélyeztetik;
 - a konfliktust a gyermekek nem képesek önállóan megoldani;
 - a gyermekek zavarják egymást;
 - veszélyben a játékok épsége.
- Javaslatok, ötletek a játék tovább lendítéséhez;
- Tudatos játékirányítás, utasítások nélkül.

A játék feltételei

I. LÉGKÖR

- Szeretetteljes;
- Derűs;
- Nyugodt;
- Biztonságot nyújtó;

II. HELY

- mobilizálható tér /a gyermekek ötleteit is figyelembe vesszük/
- lehetőség szerint nyugodt helyet biztosítunk
- külön helyet alakítunk ki a mozgásos játékokat játszó gyermekeknek

III. JÁTEKSZER, JÁTEKESZKÖZ

- tartós, tisztítható, esztétikus
- kreatív játékhasználat
- 3 feltétel: testi épség megóvása;
a játék épségének megőrzése;
ne zavarják egymás játékát.

Egyre több mozgásra inspiráló játékeszköz kerül bevezetésre, látván a gyermekek mozgásigényének növekedését.

Játék és tanulás

A játék és a tanulás nem ellentétes fogalmak. A játék a tanulás egyik színtere. Amikor játszik emóciók zajlanak, erősödnek, képességek aktivizálódnak. A játékban a gyermek aktív, érdeklődése (belső motivációtól indított), figyelme hosszú ideig fennmarad.

- A gyermek kipróbálja saját képességeit, a siker újbóli tevékenységre ösztönzi;
- Felhasználható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre;
- A játék kitűnő talaja a fejlesztésnek, általa észrevétlenül tanul a gyermek;
- Spontán helyzetek kihasználása;
- Játékban tanulás.

7.2. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai munka az életre való felkészülés lehetőségét biztosítja, a személyiségfejlesztés eszköze. Játékidőben, élethelyzetekben, bármilyen tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A munka végzése alapvető ismereteket és készségeket kíván. A folyamatos visszajelzés motiváló erő, ösztönző hatású.

A gyermeki munka, a gyermek utánzási vágyából fakad. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése. A munka lehetővé teszi a kitartás, felelősségérzet, kötelességteljesítés gyakorlását, önértékelést.

Biztosítani kell a gyermek számára az önálló munkavégzés lehetőségét. A gyermekre csak olyan munkát bízunk, amit el tud végezni. A munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. Az óvónővel kialakult érzelmi kapcsolat játékon keresztül ösztönzi a gyermeki munkát. Törekszünk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására. Minél kisebbek a gyermekek, annál jobban igénylik a felnőttek segítségét, személyes példaadását.

A gondozás folyamata sok lehetőséget ad a nevelésre, az ismeretek bővítésére. Az önállóság lehetővé teszi az egészségügyi szokások tervszerű kialakítását. A szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe bevonjuk az SNI-s gyerekeket.

A személyi tisztaságra törekvésben az egészségvédelem és esztétikai szempontokon túl, igyekszünk elérni, hogy a gyermekek érzékeljék, milyen kellemes állapot a tisztaság.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- Örömmel és szívesen végzett aktív cselekvés;
- Lehetőség a tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére;
- A kitartás, az önállóság, a felelősség, céltudatosság alakításának eszköze;
- A saját maga és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka fajtái:

- Önkiszolgálás
- Testápolás;
- Étkezés;
- Öltözködés.
- Közösségért végzett tevékenység, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek
- Naposi munka;
- A csoport életével kapcsolatos mindennapi munka;
- Alkalmi megbízások teljesítése.

Naposi munka

A naposság rendszeres közösségi megbízatás. A játékidőből a lehető legkevesebbet vegye el. Bevezetése fokozatosan történjen. Hagyjunk elég időt a visszahúzódó gyermekek önálló, aktív részvételére is. A naposok a feladatokat önállóan oldják meg. Az óvodapedagógus, vagy a dajka kezdetben segítse, később egyre nagyobb önállósággal vegyen részt benne a gyermek.

A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák

- Teremrendezés;
- Játékok rendben tartása, javításukban való segítség;
- Foglalkozási eszközök előkészítése;
- Rend, tisztaság megtartása, védelme.

Alkalomszerű munkák

- Ünnepekre való készülődés;
- Teremdíszítés;
- Üzenetek továbbítása;
- Kisebbségek segítése;
- Alkalmi megbízatások;
- Udvar rendben tartása;
- Termékek gyűjtése.

Az óvónő feladatai

- Eszközök, idő, lehetőség biztosítása;
- Állandó hely az eszközöknek;
- Gyermekméretű munkaeszközök folyamatos biztosítása;
- A munka differenciálása (testre szabott);
- Ösztönző értékelés;
- Testi épség megóvása;
- A felnőttmunka fontosságának megismertetése.

7.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Legfőbb célunk: a tudás és a tanulás iránti vágy felébresztése, a tanulást támogató környezet megteremtése, az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

A gyermekek természetes kíváncsiságából és érdeklődéséből adódóan a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán, és az óvodapedagógus által irányított tudatos tevékenység.

A tanulás hatékonyságát növeli, hogy olyan tevékenységet, élményt, felfedezést, cselekvésre készítő eszközöket, helyzeteket biztosítunk., melyben a gyermek cselekvően részt vesz, és sok érzékszervét aktivizálja

A tanulás folyamatában figyelembe vesszük a gyermekek személyiségéből adódó különbözőségeket, és ennek megfelelően fejlesztjük őket!

A tanulás formái

- Utánzásos;
- Spontán játékos tapasztalatszerzés;
- Játékos, cselekvéses tanulás;
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- Gyakorlati probléma megoldás.

A tanulási folyamat időkeretei

A megismerés folyamata a gyermekek aktivitásától és érdeklődésétől függ, ezért időkerete nem meghatározható.

A fejlesztés menetét a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazítjuk differenciált feladatadással, a nehezebben, lassabban fejlődő gyermekeknek is sikerélményt igyekszünk nyújtani.

Gondot fordítunk a tehetséggondozásra, és kreativitásuk erősítésére.

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, mely érdekében alkalmazzuk a differenciált értékelést, a pozitív megerősítést, a felzárkóztatást és a kompenzálást.

7.4. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ megismerésének elsődleges forrása maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ. A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerez ezekről tapasztalatokat.

A külső világ tevékeny megismerése két részből áll:

- Az első rész a tárgyi, emberi, természeti környezettel, jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatok szerzését;
- A második rész a környezeti tevékenységekben, élethelyzetekben szerzhető formai, mennyiségi, téri tapasztalatokat foglalja magába.

Környezeti tartalmak

Az óvodai környezeti nevelésalapozó jellegű, s így meghatározó szerepet játszik a megfelelő színvonalú környezeti kultúra és gondolkodás kialakításában.

Célja: olyan szokások, viselkedési formák kialakítása, amelyek segítenek a környezettel való harmonikus kapcsolat, pozitív érzelmi viszony kialakításában.

Ez a gyakorlatban az élőlények szeretetét, az értékek megőrzését, védelmét, megbecsülését jelenti. A világ megismerése és megértése a maga egészében.

Feladata:

- Az érdeklődés felkeltése;
- Tapasztalatok szerzése;
- Élmények gyűjtése, felidézése;
- Ismeretek gyarapítása;
- Megfigyelések /alkalmi, folyamatos/;
- Ismerkedés a természetvédelemmel;
- Helyi hagyományok megismertetése.

Helye a nevelési folyamatban

A környezeti nevelés az óvodai élet minden területével, minden ágával szorosan összefüggő folyamat. A gyermekek a tevékenységek során olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek nélkülözhetetlenek a mindennapi életben, a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz tájékozódáshoz.

A tapasztalatok feldolgozása során fejlődik:

- Megfigyelőképességük,
- Képzeletük;
- Gondolkodásuk;
- Emlékezetük;
- Önálló véleményalkotásuk;
- Döntési képességük.

A többi nevelési területtel egymásra épülve, komplex formában valósulnak meg.

Környezetvédelem: a környezettudatos magatartás megalapozása

A környezetvédelem ebben a korban még igen egyszerű dolgot jelent:

- Fedezzék fel a természeti változások szépségét – természetesen a felnőttek segítségével;
- Gondozzák a virágokat, és gyönyörködjenek bennük;
- A fák, bokrok ágait, leveleit ne tördeljék le;
- Ne szemeteljenek, társaikat is figyelmeztessék erre;
- Gondoskodjanak az itt maradt madarokról; ne tapossák el a bogarakat.

Ezek az apró dolgok alapját képezik annak, hogy később természetszerető és tisztelő felnőttekké váljanak.

Lényeges a felnőttek személyes példaadása.

Matematikai tartalmak

Célja: megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben érezzék át a felfedezés, változás, felismerés és tudás örömét.

Feladata:

- A valóság megismerése;
- Problémák megláttatása;
- Problémák megoldása;
- Képességek fejlesztése;
- Térben, síkban, időben való tájékozódás fejlesztése;
- Mennyiségfogalom kialakítása;
- Sorrendiség kialakítása;
- Alapvető matematikai fogalmak kialakítása.

Helye a nevelés folyamatában

A matematikai nevelés a tevékenységek gazdag választékával lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatok szerzésére.

A különféle tevékenységek élményt jelentenek a gyermekek számára. Segítenek a problémák megoldásában, az igazság megtalálásában.

A matematika jellegű tevékenységek hatására fejlődik a:

- Közösségi érzés;
- A munka megbecsülése, szeretete;
- Önismeret;
- Önbizalom;
- Akaraterő;
- Kifejező képesség;
- Ítélnőképesség, önálló véleményalkotás, döntési képesség.

A matematikai nevelés szoros kapcsolatban van a nevelés többi területével is. Komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg. A nap minden percében – játékban, szabadidőben

- létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek. Így a matematika fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

Feladataink:

- Élmények nyújtása;
- Érdekes tevékenységek, eszközök, tapasztalatszerzés biztosítása;
- Érdeklődés, aktivitás felkeltése, fenntartása;
- A spontán szerzett ismereteik rendszerezése;
- Problémamegoldásra ösztönzés;
- A környezethez való kötődés mélyítése;
- A környező világ megismerésében rejlő anyanyelvi fejlesztés lehetőségének érvényesítése.

A fejlődés várható jellemzői

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a család és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

- Ismerik és biztonságban érzik magukat közvetlen környezetükben;
- Ismerik saját és szüleik nevét, foglalkozását, lakáscímüket;
- Ismerik a környezetükben élő növények, állatok nevét és a róluk való gondoskodást;
- Matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut
- Felismernek matematikai összefüggéseket, alapszinten kialakulnak matematikai alapfogalmaik;
- Eligazodnak 10-es számkörben;
- Képesek megkülönböztetni mennyiségi, a l a k i , formai, nagyság béli, téri viszonyokat;
- Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-,sík és mennyiségsszemlélete
- Kialakul igényük az esztétikus természeti környezet megóvására;
- Ismerik az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét és a napszakokat;
- Ismerik a legalapvetőbb közlekedési szabályokat.

7.5. Verselés, mesélés

Mese, vers

Célja, feladata:

- A gyermekek szívesen hallgassanak és mondjanak mesét, verset, mondókát;
- Legyenek képesek belső képzeleti képek készítésére;
- Érzékeljék a hangzás, hangulat, érzelem és az alkalom egységében a hallott irodalmi mű témáját, költői képeit;
- Koruknak megfelelően tudják követni a nekik szóló színházi előadás cselekményeit;
- Ismerkedjenek meg a gyermekkönyvespolcon levő könyvekkel és azok használatával.

Helye a nevelésben

„A gyermekkor két tündérvilága van: a cselekvés síkján a játék, szellemi síkon a mese.” Milyen odaadás, mennyi mindenről megfélelkező áhítat ül ki a mesét hallgató gyermek arcára, ha az óvónő átéléssel, szemkontaktust teremtve, fejből mesél. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink minden nap hallgassanak mesét. A nap folyamán annyiszor fordulhat elő, ahányszor igény vagy lehetőség van rá. Így a foglalkozások rendje csak az óvónőre nézve a kötelező minimumot jelenti. A mesén való részvétel a gyermekek számára önkéntes. A mese olyan szorongásoldó örömforrás, mely nagy belső energiákat mozgósít. Segítségével, a gyermekekkel arról válthatunk szót, ami a legjobban foglalkoztatja őket, saját magukat és a világot illetően.

A mese, nevelő hatása a ráismerés, az előrelátás, a képalkotás és a belső képzetáramlás begyakorlása. Ez utóbbi megalapozza a későbbiek során az olvasást. A mindennapi mesék hatására megnő a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve. A bábozáson és a dramatizáláson keresztül tükröződnek irodalmi élményeik, kiegészítve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. Így e tevékenységen keresztül fejlődik személyiségük.

Az elalvás előtti meséléshez csak szelíd lefolyású, ismert meséket használunk, mely nyugtatólag hat a gyermekekre.

A mese és a vers szorosan kapcsolódik az anyanyelvi-, a zenei neveléshez és a mozgásos játékokhoz. A vers ősi formában énekelt, mozgással kísért szöveg, így a gyermek számára játék, mely ritmikus hangzása mozgásélménnyel összekapcsolható. Mindkét műfaj az anyanyelv szavaival emberi kapcsolatokra tanít, segíti a világ megismerését. A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel, mely a hangzás és a hangulat felől fogják meg a gyermekeket. A játékörm kedvéért nagyon sok önkéntes ismételtetéssel tanulják meg ezeket. A saját vers és mese alkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A legkisebbek kedvencei a dúdolt, ritmikus mondókák, melyeknek fontos szerepük van az érintésben, az óvónő- gyermek, gyermek- gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában /simogatók, lovagoltatók, hintáztatók stb./. Ezek a mozgásos játékok segítenek a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztésében, az egymásra figyelésben, érzékszerveik megismerésében és a ritmusérzék alakításában.

A mese, - vershallgatás vagy mondókázás közben figyelünk arra, hogy mindenkivel szemkontaktust tudjunk teremteni biztosítva ezzel a pontosabb szövegértést, mimikánkon keresztül a hangulat közvetítését és visszajelzést kapunk a gyermekek arcáról tükröződő érzelmi hatásokról.

Feladataink

- A családok irodalmi élményeiről való tájékozódás;
- Családias, biztonságos légkör megteremtése;
- Megfelelő (lehetőleg állandó) hely és idő biztosítása;
- Kötetlen szervezés és spontaneitás érvényesítése;
- Gondos, körültekintő anyagválasztás, a mérték és a helyes egyensúly betartásával az életkornak megfelelően;
- Az irodalmi neveléshez szükséges eszközök biztosítása /könyvek, különböző bábok, szerep eljátszásához használható ruhadarabok/;
- Választhatóság biztosítása több megajánlott mű felkínálásával;
- Irodalmi élménykifejezés lehetőségének megtartása játékkal, rajzzal.

A fejlődés várható jellemzői

- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük erősödik;
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, képesek önálló mesemondásra;
- Ismerik a mesekönyvek használatát, helyét;
- Képesek megkezdett történetek folytatására;
- Beszédfegyelmük kialakul;
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan részt vesznek.

7.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei nevelés célja:

- A közös éneklés, játék örömeinek éreztetése, amely fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- Játékos zenei alkotókedvük ösztönzése.
- Az esztétikai, zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása.
- Az énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok, valamint a népzene (külföldi népzene) megismertetése, megszerettetése.
- Gyermektánc, mozgás és térforma fejlesztése.
- A dalok, mondókák segítségével az állatok, növények természet szeretetére nevelés.
- Az állatokról, növényekről szóló dalok válogatásával célunk a természethez fűződő pozitív érzelmi kötődés formálása.
- A zenei nevelés feladata:
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Zenei érdeklődés felkeltése.
- Zenei ízlés, esztétikai fogékonyság formálása.
- Megszerettetni a gyermekekkel az éneklést, a gyermekdalokat.
- A gyerekeket tiszta éneklésre szoktatni.

- Zenei hallás, ritmusérzék fejlesztése.
- Harmonikus szép mozgás fejlesztése.
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- Kifejleszteni a gyermekekben a zenei élményekből fakadó spontán reakcióképességet.
- Énekléssel, zenehallgatással élményekhez juttatni a gyermekeket.

Az óvodapedagógus feladata:

- Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- Az ismert, könnyű dalok segítségével törekszünk a zenei képességfejlesztés magasabb szintű feladatainak megoldására, a tiszta, szép éneklésre.
- Megkívánjuk a tiszta éneklést, a gyermekek mozgásának rendezett, esztétikus formáját.
- Segítjük a gyermekek önállóságát.
- Fejlesztjük zenei alkotókedvüket és vidám játékokkal, sokféle formában közös élményszerzésre törekszünk.
- Fokozottan segítjük a gyermekek kezdeményezését, aktivitását.
- Törekszünk a szép és esztétikus mozgások kialakítására.
- Lehetőséget adunk sokféle tapasztalati formában a zenei fogalompárok megértésére, gyakorlására.
- Megismertetjük a gyermekeket a zenei tevékenységet segítő mozgáskultúrákkal.
- Erősítjük a közös énekléssel, mozgás általi élménynyújtással a közösségi érzést.
- A játékok során alkalmazott különböző térformák gyakorlásával fejlesztjük a gyermekek tér- és formaérzékét.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogy beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló, hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játékkalkalmas a szókincs bővítésére. A dallamhangok tiszta éneklése utánzás során alakul. A ritmus játékos mozdulatokkal vésődik be, mindez többnyire érzéklet, ill. észlelet szintjén, tudatosítás nélkül történik. Tudatosításra csak a könnyen észrevehető különbségek kerülnek: mint a gyors-lassú, hangos-halk, magasmély, valamint a helyes énektechnika legegyszerűbb szabályai. A népi játékok mind valamilyen szabályszerű mozgással kapcsolatosak, s miközben a játékba belefeledkező gyermek megszabadul gátlásaitól, az oldott hangulatú, mégis rendezett mozgás, a hangképző szervek működésén is megmutatkozik. A dallam és a szöveg tisztább, a ritmus pontosabb lesz általa. A népi játékok hozzájárulnak az éneklés, a zene megszerettetéséhez, és a gyermek szociális fejlődését szellemi gyarapodását is segítik.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása:

A zenei tevékenységeket kötött és kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztésre és énekes játékokra az egész nap folyamán lehetőség van. A zenehallgatást foglalkozásokon élő és gépi előadásban biztosítjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel játsszák az énekes játékdalokat, önállóan
- kezdeményezik, átélnek a közös játék örömét.
- Gátások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, ritmust.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Élvezettel figyelik a zenét.
- Esztétikus kifejező mozgásra törekednek.
- Felismerik a magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú közti különbséget, jelre dallamot bújtatnak.
- Tudnak dallammotívumot visszaénekelni.
- Felismerik a zenei és zörejhangokat.
- Felismerik a dallamot kezdő motívumaikról.
- Szünet érzékeltetése.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Képessé válnak esztétikus egyöntetű mozgásra, változatos térformákat tudnak alakítani.
- Hosszabb énekelt vagy hangszeresen előadott dalt figyelmesen hallgatnak.
- Ismerik és gyakorolják az egyszerűbb táncmozdulatokat.

7.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az ábrázolás célja, feladata

Az ábrázolás sokszínű, összetett terület, mely megfigyeléseken és élményeken keresztül hat a gyermekekre.

Ez a nevelési terület magában foglalja:

- A látásnevelést;
- A képalakítást;
- A plasztikai munkákat;
- Az építést;
- A környezetalakítást;
- A műalkotásokkal való találkozást.

Az ábrázolás – mint minden más nevelési terület – a gyermekek aktivitására, kreativitására támaszkodik, amelyet játékos tevékenységeken keresztül kíván megvalósítani.

Óvodánk helyi feladatai

- Az ábrázolás során a gyermekek fejezzék ki érzéseiket, gondolataikat, sajátítsák el a vizuális nyelvet;
- Ismerjék meg és használják az óvodai ábrázolás eszközeit és technikáit;
- Ismerkedjenek meg a természetes anyagokkal és a népi kismesterségek elemeivel;
- Alakuljon kézügyességük, vizuális alkotókészségük, kreativitásuk;
- A gyermekekben alakuljanak ki, majd folyamatosan fejlődjenek a vizuális alkotásokhoz, a befogadáshoz szükséges készségek. Alapozódjék meg esztétikai igényük a szépség és természetesség iránt.

Az ábrázolási tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

A gyermekek az ábrázolási tevékenységek, technikák gyakorlása során mindig átélik az alkotás örömet, sikerélményhez jutást, amely újabb alkotásra ösztönzi, motiválja őket.

Formálódik:

- alkotóképzeletük,
- ábrázolókézségük,
- önkifejezési módjuk.

Óvónői hatásra fejlődik:

- problémamegoldó készségük,
- kezdeményezővé válnak,
- önbizalmuk erősödik,
- türelmük, kitartásuk növekszik.

Az ábrázolás területei:

– rajzolás	– konstruálás
– festés	– kézimunka
– mintázás	– a művészeti ágakkal való ismerkedés
– építés	– környezetalakítás
– képalakítás	

Óvodánkban kiegészítjük a népi kismesterségekhez kapcsolható tevékenységekkel, úgy, mint:

1. Kézi szövés alapelemeivel ismerkedés:

- Sodrások
- Fonások
- Szövések

2. A gyapjú felhasználása:
 - Szárazon
 - Nedvesen – nemezelés
3. Színes fonalakkal a hímzés elemeinek gyakorlása
4. Agyag felhasználása, megformázása, kiégetése.
5. Méhviasz felhasználásának lehetőségei:
 - Tojás írókázás
 - Batikolás stb.

A természetes anyagok felhasználása:

- Hozzájárulnak a természettel való együttélés fontosságához;
- Sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális készségek, tevékenységek fejlesztéséhez,
- A finom-motorikus mozgás fejlesztéséhez;
- A természet látványa segíti a vizuális funkciók: szín, forma és alakészlelés fejlődését,
- Taktilis (tapintás) érzékelés fejlődéséhez.

Az ábrázolás feltételei:

- Gazdag élmények biztosítása;
- Jó minőségű, természetes anyagok adása;
- Az anyagok mindenkori elérhetősége;
- Az idő folyamatossága;
- Technikától függő gyermeklétszám kialakítása – mikro csoport.

Az óvodapedagógus személyisége:

- Személyes példája az elsődleges:
Széphez való viszonya;
Jó ízlése;
Kulturált beszéde.
- Alkotó fantáziája kellő rugalmassággal legyen képes irányítani a gyermeki alkotó-alakító tevékenységet.
- Legyen képes beleélni magát a gyermek adott helyzetébe, alkotás közbeni lelkiállapotába /empátiás képesség/.
- Legyen nyitott, érzékeny, önmaga is kreatív.
Tartsa tiszteletben a gyermek törekvéseit, vágyait, elképzeléseit.
- Öszintesége, szóbeli megnyilatkozása oldott légkört teremtsen.
- A gyermek egyéni fejlődését kísérje figyelemmel.
- Értékelése körültekintő, reális, előremutató, pozitív értékítéletű legyen.
- Ízlésnevelés szempontjából érezze fontosnak az esztétikai környezetet, az esztétikus környezet alakítását.

Feladataink:

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

- Az óvónő, mint modell, legyen követendő példa a gyermek számára.
- Élethelyzetekhez, játékhoz igazodva teremtsen meg a tevékenység feltételeit.
- Keltse fel a gyermek érdeklődését a tevékenység iránt, az „alkotásra” buzdítást jól kapcsolja a spontán helyzetekhez is.
- Gyakran dolgozzanak természetes anyagokkal, sokféle technikával, az eszközökkel való biztonságos bántásmódra törekedjen.
- Adjon lehetőséget, hogy a gyermek több napon keresztül is visszatérhessen, tovább dolgozhasson egy-egy témában.
- Ne csak az eredményért, hanem a tevékenység gazdagságáért, a

sikerélményért, a gyermek önmaga kifejezéséért ösztönözzön.

- Az óvónő vonja be a gyermekeket egész évben a gyűjtőmunkába:

Barkácsoláshoz: gombok, papírok, dobozok, rongyok,

Díszítéshez: gyümölcsök, levelek, faágak, kövek,

Játékkészítéshez: kartonok, papírok...

- Az óvónő ne siettesse a gyermekben a fejlődési folyamatot.
- Az óvónő vonja be a gyermekeket és a szülőket a csoportszoba dekorálásába. Színvilágával mértéktartó legyen.
- Értékelése csak a megerősítés, ösztönzés, buzdítás, a jó szándékával történjen.

A fejlődés várható jellemzői:

- Ismerik, és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, anyagait.
- Megismerkednek a népművészettel, kézműves technikákkal, népi használati eszközökkel.
- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre aprólékosabb, precízebb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Esztétikai érzékük alakul, észreveszik a szépet a természetben és környezetükben egyaránt.
- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.

7.8. Mozgás

A mozgás sokoldalú tevékenység az egész óvodai életet átszövi a nap minden percében. A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató – és finommotoros mozgáskészségek, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlesztését.

Cél

- A mozgásos tevékenységek, játékok által a gyermekek természetes mozgásának, a testi képességeinek fejlesztése.
- Az egészséges testi-lelki fejlődés biztosítása.
- A harmonikus összerendezett mozgás kialakítása.

Feladat

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, a gyermekek teherbíró képességének, egészségének növelése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A gyermeki szervezet fejlődésének, teherbíró, ellenálló és teljesítő képességének okozása
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- Rendszeres mozgással az egészség megóvása.
- Biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Az egészséges életmódra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja, hogy a szabadjáték tevékenységeiben minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A szabad játékhoz, a mindennapos frissítő-, és a szervezett mozgásos tevékenységekhez biztosítja a feltételeket: megfelelő mozgástér, eszközök.
- Az alapvető szabályok megtanítása, betartatása.
- Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységek által a mozgáskultúra, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés és alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgásos tevékenységek által az értelmi szociális képességek és akarat tulajdonságok fejlesztése.
- Változatos mozgásszerekkel, kézi szerekkel, kondicionális - koordinációs képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés az alábbi területeken valósul meg.

- Szabadjátékban. (a csoportszobában az udvaron)
- Mozgás foglalkozáson.

- Mindennapi frissítő mozgásban

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában.

A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző)

Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz, amit a gyermekek megtanulnak rendeltetésszerűen használni, a nap megfelelő időszakában mozoghatnak rajta. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait.

Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget:

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron

Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak.

Mozgásfejlesztés a foglalkozáson

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelemszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatát. Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása. A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen

beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok). A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra. A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltoztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál, talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszer használatát (labda, ugrókötel, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

8. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Céljaink

- Komplex személyiségfejlesztés, integrált nevelés megvalósítása, biztosítása a különböző pedagógiai eszközökkel, differenciált fejlesztéssel;
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékosságaikból eredő hátrányaik csökkentésével, leküzdésével teljes értékű ember nevelése tudással és szeretettel, így is biztosítva a gondjainkra bízott gyermekek számára az esélyegyenlőséget, a társadalmi integrációt;
- Az egészséges életmód, életvitel megalapozása;
- A mozgás megszerettetése;
- Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben az interperszonális kapcsolatok kialakítása, elmélyítése, az énkép, önismeret fejlesztése, új attitűdök, erkölcsi normák kialakítása;

Feladataink

- Az egyéni- és életkori sajátosságokat figyelembe vevő, sajátos nevelési igényű gyermekeink igényeihez is rugalmasan alkalmazkodó szokás- és szabályrendszerünk kialakítása
- Érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt, családi légkörben, élményekben gazdag környezeti feltételek megteremtésével a közösség kialakítása, formálása, a szocializáció támogatása;
- Komplex fejlesztő eljárásokkal, foglalkozásokkal a harmonikus személyiség kibontakoztatásának megvalósítása, fejlődésének elősegítése a gyermek saját adottságaihoz mérten, és módon;
- A kreatív gondolkodást, az alkotó képzelőerőt és a fantáziát megmozgató tevékenykedtetés kibontakoztatása a művészetek pedagógiai eszközeinek alkalmazásával;
- A SNI gyermekek integrált, személyközpontú, differenciált nevelésének kialakítása, mely segít a kölcsönös megértést, elfogadást, ezáltal mérsékli az előítéleteket;
- A mozgás a nyelv és a percepció játékos integrálása a megismerő képességek kibontakoztatásában;

- A napi tevékenységekbe, a sokmozgásos tevékenységek elemeinek beépítése, az egészséges, edzett, fejlett és igényes mozgáskultúra kialakítása;
- Az egészséges életmód, életvitel alakítása, szülői szemlélet formálása;
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a másság elfogadása a lehető legnagyobb mértékben;
- Tudatosabb, és szakmailag megalapozottabb együttműködés a családokkal annak érdekében, hogy kialakulhasson a gyermek fejlődését ténylegesen előre mozdító fejlesztő családi beállítódás;
- A szülők bevonása az óvodai életbe a nevelési gyakorlatunk sikeressége érdekében.

A pedagógiai programunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését is biztosítja, és minden segítséget megad a személyiség fejlődéséhez. Az integráció két félt feltételez: a beilleszkedni akaró egyiket és a befogadni akaró másikat. A folyamat mindkét részből alkalmazkodást, egymáshoz való igazodást kíván. Az integráció a gyermekek vonatkozásában a sérült és a nem sérült együtt fejlesztését, közös tevékenységeiknek az adott lehetőségekhez képest maximális megvalósítását jelenti, mivel a gyermek nem tehet sem biológiai, sem szociális, sem társadalmi eltérésekből adódó hátrányairól;

- A sajátos nevelési igényű gyermekek elsősorban gyermekek, és csak másodsorban sajátos nevelési igényűek. Ezt figyelembe véve fontos a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiség fejlesztés is;
- A nevelés hatására a sérülés arányában, és az óvodapedagógus kompetenciájából adódóan a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az együttműködő képesség. Mindebből levonható, hogy ahány sajátos nevelési igényű kisgyermek, annyi személyiség, és ahány személyiség, annyi személyes élmény és annyi integráló fejlesztés;

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- Indokolt esetben speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- Az óvodai dolgozók és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az integrált nevelés célja

- A Szakértői Bizottság szerint a 3–7 éves integrálható SNI gyermekek normál közösségbe való beillesztése, nevelése;
- A sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése;
- Az ép és a sérült gyermekek közötti kölcsönös elfogadás, és tolerancia kialakítása;
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése a túlterheltség elkerülésével;
- Fejlesztésük megvalósulása a számukra megfelelő területeken;
- Az adott gyermek fejlődésének üteméhez igazított elvárások;
- A megfelelő iskolai életre való felkészítés.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös

kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

9. AZ SNI GYERMEKEK FEJLESZTÉSI FELADATAI

Az általános feladatokat beépítettük az óvoda tevékenységi formáiba.

Speciális feladatok

- Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása,
- A tárgyak és helyük megismertetése;
- Figyelembe kell venni a gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait,
- Kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép funkciók aktivizálásával, az intenzív fejlesztésre;
- Testkultúra kialakítása, tartáshibák megelőzése, helyes testtartás megtanítása, fejlesztése;
- Nagymozgás fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság;
- Finommozgás fejlesztése, kézügyesség fejlesztése az írás előkészítése.
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése;
- Alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása;
- Az aktív nyelvhasználat építése;
- Szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés;
- Nyelvi kommunikáció megindítása;
- A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése;
- Szókincsfejlesztés;
- Beszédérhetőség folyamatos javítása.
- A gyermek képességeit játékon és célzott tevékenységeken keresztül komplex módon fejlesztjük;
- A sérült, lemaradt gyermeket minden területen és formában ösztönözni kell a beszédre.

A beszéd fogyatékos, súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzósság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt az átlagos fejlődésmenettől eltér.

Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta észlelésének és ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai struktúrák rendezetlenségben, az utánzóképeség korlátozottságában nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, és komplex – az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó – nevelési környezetben valósulhat meg. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexiaprevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermek megfigyelése alapján jelez a vezetőnek, és felveszi a kapcsolatot a szakemberrel, ha:
 - A gyermek 3 éves kor után sem beszél,
 - Csak szavakat mond,
 - Diffúz pösze,
 - Kerüli a kommunikációt, és annak helyzeteit,
 - Nem, vagy nagyon nehezen ért egyszerű utasításokat,
 - Többször visszakérdez.

Olyan beszédhelyzetek teremtése, amelyek a beszédgátolt gyermeket is szóra bírják, de teret engednek az egyéni az egyéni véleménynek, az átélt élmények közlésének, a képzelt események, történések elmondásának;

- Az óvodapedagógus tiszta, követésre méltó beszédmintát közvetít, mely kiterjed a beszéd pragmatikájának mintaadására (kérés, kérdés stb. helyzetek).
- Az óvodapedagógus beszéde a gyermek számára mindig egyértelmű, világos, példamutató és érthető, mely utánzásra készíti a gyermeket;
- Nem alkalmazhat direkt, okító javítást, és nem minősítheti a gyermek beszédét, sem szóbeli, sem non verbális jelzéssel.

10. FEJLESZTŐ- ÉS PREVENCIÓS PROGRAM

Az óvodai fejlesztésben megkülönböztetünk korrekciós és prevenciós formákat.

A korrekciót a különböző problémák miatt felmentett és még 1 évig óvodában tartott gyermeknél alkalmazzuk.

A prevenciós fejlesztés célja a lehetséges problémák megelőzése; az óvodába kerülés pillanatától kezdődik az óvodáskor végéig tart, és minden gyerekre kiterjed.

Az óvodában csoportos formában történik minden gyermek egyéni fejlesztése, amely tulajdonképpen játékos fejlesztő tevékenység. A játék az óvodás gyermek számára a legfontosabb elfoglaltság, mely a kiegyensúlyozott értelmi, érzelmi fejlődését és társas kapcsolatainak alakulását segíti elő. Hozzájárul olyan készségek kialakulásához, melyekre szüksége lesz az iskolában a tanulás során.

Óvodapedagógusaink a napi munkát úgy tervezik meg, hogy olyan játékot is kezdeményeznek melyek a fejlődésben lemaradt gyermekek képességeit fejlesztik, de a többiek számára is érdekes időtöltés. A játékok zöme nem csak egyfajta részképességet céloz meg, hanem több területet is fejleszt: ismeretet bővít, figyelmet, alkalmazkodást, kitartást, türelmet stb. igényel. A tudatos játékválasztás a gyermek számára nem tanulás, hanem örömteli közös játék. Az óvodapedagógus feladata, hogy tudja, miért játszatja azt.

Feladataink:

- Annak meghatározása, hogy a megfigyelt gyermeknél melyek az életkori szintjéhez képest elmaradt készségek, képességek,
- Fejlesztési cél kitűzése, annak meghatározása, hogy hova kívánunk eljutni, és azt milyen játékeszközökkel kívánjuk megvalósítani,
- Szükség esetén külső szakember bevonása,
- A gyermek aktuális készség- és képesség szintjéről a szülő – és a szülők engedélye mellett - a szakember tájékoztatása,
- Hatékony segítségnyújtás az otthoni fejlesztéshez.

Ha a részképesség gyengeség összetett, vagy több területen tapasztalható lemaradás, esetleg egyéb fogyatékoság, zavar is felmerül javasolt más szakemberekhez fordulni a gyermek komplex vizsgálatát, az oki háttér feltérképezését és fejlesztési javaslatot kérve. A külső szakember által irányított fejlesztőmunkába az óvodapedagógusok is bekapcsolódnak, növelve annak hatékonyságát a csoportban végzett játékos fejlesztéssel.

Amikor a Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság szakembere elvégzi a felméréseket, tájékoztatja a gyermekek szüleit az eredményekről. Később mi is megkapjuk azoknak a gyermekeknek a szakvéleményét, akiknél probléma van. A szakvélemények részletezik azokat a területeket, melyekben elmaradás tapasztalható és fejlesztést igényelnek.

Fejlesztőpedagógus- óvodapedagógus kollégánk heti 1 alkalommal, mikro csoportos formában látja el a Nevelési Tanácsadó által felmentett, ill. az óvodapedagógusok által javasolt gyermekek részképesség fejlesztését, szorosan együttműködve a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal.

A korrekció és a prevenció során az alábbi területek fejlesztésére helyezünk hangsúlyt:

1) Mozgásfejlesztés

- Nagymozgások fejlesztése
- Egyensúlyérzék fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése

2) Testséma fejlesztés

- Testrészek ismerete
- Lateralitás, téri tájékozódás alakítása

3) Percepciófejlesztés

- Vizuális észlelés fejlesztése: alak-és formaállandóság, gestalt látás, alak-háttér észlelés, szeriális készség, vizuális memória
- Tapintásos észlelés fejlesztése
- Hallási észlelés fejlesztése

4) Verbális fejlesztés

- Szókincsbővítés, szókincs aktivizálás
- Kifejezőkészség
- Mondatalkotás
- Beszédértés
- Beszédfigyelem
- Beszédfegyelem

Kiscsoportban kiemelt feladat a mozgás és a testséma fejlesztése, középső- és nagycsoportban ezek megtartásával a percepció „direktebb” fejlesztése. A verbális fejlesztés minden életkorban kapcsolódik az említett területekhez.

Már kiscsoportos kortól festéssel, gyurmázással, gyöngyfüzéssel fejlesztjük a finommotoros készségeket, segítjük az ujjacskák egyre differenciáltabb mozgásának kialakítását. Ez szükséges a pontos színezéshez, egyre szebb kivitelű rajzok megalkotásához és majd az iskolában az írás megtanulásához. Közben fejlődik a figyelem, a kitartás, a monotóniatűrés és a feladattudat is, hiszen a sikerélmény érdekében egyre hosszabb tevékenységekbe vonhatók be a gyermekek. A zenehallgatással, tapsolással, tánccal, énekléssel a ritmusérzék, a hallási észlelés és differenciálódás fejlődik. A versikék, mondókák, gyermekdalok ritmusához kapcsolódó szótagok észrevétlenül rögzülnek, s később, amikor majd az olvasás- írástanulásnál már tudatosan is figyelni kell a szótaghatárookra, a jó zenei érzék, ritmusérzék segíti a helyes megoldást. A mesemondással, verstanulással fejleszthető az emlékezet, bővül a szókincs és gazdagodnak az általános ismeretek.

A fejlesztés nagyon fontos, de nem feledkezünk meg az érési folyamatokról. A fejlődés és a fejlesztés együttesen határozzák meg azt a folyamatot, amelyen a gyermeki személyiség komplexitása kialakul. *„Fejlesztésen nem a fejlődési ütem felgyorsítását értjük, hanem a fejlesztendő korosztály érési folyamatához igazított, az életkori sajátosságaihoz illeszkedő eljárásokkal történő támasznyújtást, amely az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozásához és begyakorlásához biztosít megfelelő szociális és tárgyi feltételeket a környezetben.”*(Porkolábné)

A tudatos munkavégzés feltétele, hogy felismerjük a tanulási zavar veszélyeztetettség óvodáskorban megfigyelhető jelzőtüneteit. A tünet felismerését követi, hogy eldöntsük kompetensek vagyunk-e a probléma megoldásában. Ha igen, az egyéni bánásmód elvét szem előtt tartva tervezzük a napi munkát.

A tanulási zavar veszélyeztetettség tünetek óvodáskorban:

- Nehezen válik le az anyáról, beilleszkedési nehézségei vannak,
- Túl erős rombolási ösztön, durva, agresszív magatartás,
- Nagyon visszahúzódó, gátolt viselkedés,
- A gyermek passzív, érdektelen, alulmotivált,
- Nagyfokú kudarcérvárás („Nekem úgysem sikerül!”),
- Bohóckodás,
- Túlzott engedelmesség,
- Hazudozás,
- Nyafogás,
- Rendezetlen, bizonytalan mozgás, egyensúly (pl.: után lépéssel közlekedik a lépcsőn, gyakran megbotlik, elesik, nehezen tanul meg kerékpározni),
- Rossz ceruza fogás, finommozgási nehézségek (nem tudnak cipőt kötni, gombolni),
- Elmaradott rajzszint, kusza rajzok, rajzolás elutasítása,
- A gyermek nehezen tanul meg verseket, dalokat, nem érdekli a mese,
- Bizonytalan a kezessége,
- Játéka megreked a gyakorló játék szintjén (nem szeretik a memória, puzzle játékokat),
- Figyelmük nehezen rögzíthető: minden külső inger azonnal elvonja,
- Nem tudnak jól tájékozódni a térben és a síkban, bizonytalanok a térirányok megítélésében, nem különül el számukra a fent – lent, jobb – bal,
- Nem tudják megkülönböztetni a zöngés-zöngétlen hangokat, hosszú-rövid hangokat,
- Diszgrammatikus a beszédük,

- Szövegértési nehézségeik vannak, kérdésekre gyakran inadekvát válaszokat adnak, oda nem illőt mondanak,
- Erősen beszédhibásak, gyenge a beszédartikuláció, beszédük késve indul meg,
- Szegényes aktív-passzív szókincs,
- Keveset beszélnek, nehezen fejezik ki magukat,
- Beszédgátlásuk van: nem tudnak megszólalni bizonyos szituációkban
- Beszédkényszere van: állandóan beszélnek, a közlés igénye nélkül, beszédük nem hordoz mondanivalót,
- Beszédészlelés, -értés meglassúbbodott, akadályozott,
- Bizonytalan térlátás,
- Bizonytalan formafelismerő képesség,
- Gyenge szeriális készség.

11. TEHETSÉG GONDOZÁS

A tehetség kialakulásában két fontos tényező játszik meghatározó szerepet: az öröklődés és a környezet

A tehetségnek három összetevője van:

- Kiemelkedő képesség,
- Feladat iránti elkötelezettség (motiváció),
- Kreativitás.

Ahhoz, hogy a tehetség kibontakozhasson, az említett összetevőknek együttesen jelen kell lenniük. Tehát, ha egy gyermek kivételes képességekkel rendelkezik, viszont sem kreativitása sem megfelelő motivációja nincs, illetve csak az egyik összetevő társul hozzá, nagy valószínűséggel tehetsége nem lesz képes teljes mértékben kibontakozni

Az óvodai nevelés során középső és nagycsoportban már bizonyos jelek alapján a tehetségígéretes gyermek megmutatkozhat.

1. Intellektuális képességek

A kiemelkedő intellektuális képességekkel rendelkező gyermekek kiváló teljesítményt nyújthatnak a matematikában, természettudományokban, illetve a nyelvek elsajátításában.

2. Művészi képességek

A művészi képességgel rendelkező gyermekek a zene, tánc, képzőművészet, és az irodalom területén nyújtanak kiemelkedő teljesítményt.

3. Pszichomotoros képesség

A jó pszichomotoros képességgel rendelkező gyermekeknek kiemelkedő a mozgás koordinációjuk és állóképességük, az ilyen gyerekek nagy eséllyel érhetnek el kiváló eredményeket a sport, tánc, és más kézügyességet igénylő tevékenységben. A pszichomotoros képességhez gyakran társul művészi képesség, gondoljunk csak a táncra vagy a különböző képzőművészeti ágakra.

4. Szociális képesség

A szociális képességgel rendelkező emberek jó kommunikációs képességgel, rendszerint vezető egyéniséggel, jó szervező képességgel rendelkeznek. Az ilyen képességekkel rendelkezőkből lesznek a remek vezetők, tanárok, műsorvezetők.

Mit tud tenni az óvodapedagógus, ha kiemelkedő képességű gyermeke van a csoportban?

- A tehetségnevelés, tehetség kibontakoztatásának első lépése a tehetség felismerése. A pedagógusoknak, de a családnak is ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása egy adott tehetséget sejtethet. Ilyen lehet például:
 - a tág ismeret a legkülönbözőbb dolgokról,
 - briliáns a memória kombinációs készség,
 - kitartás,
 - jó megfigyelőkészség,
 - a tanulási tevékenységekben kortársaihoz viszonyítva rendkívül koraérett, sokkal korábban és gyorsabban elkezd tanulni, mint az átlagos gyermekek, bizonyos területeken kiemelkedik, másokban azonban a kortársai alatt teljesít,
 - kiválóan kommunikáció, gazdag szókincs,
 - gyakran vezető szerepet tölt be a kortársaik között,
 - elképesztő energiával bír,
 - a feladatok megoldásában a tökéletességre törekszik,
 - szeret és tud egyedül dolgozni,
 - kreatív,
 - fejlett az igazságérzete,
 - kis korában nem képes feldolgozni a kudarcot, ezért olyan feladatba, amiben nem jó, nem is kezd bele,
 - szeret megbízást teljesíteni,
 - gyors felfogóképesség, gyors felismerése az ok-okozati viszonyoknak,

- elmélyülten foglalkoznak az őket érdeklő kérdésekkel, de a mechanikusan ismétlődők untatják őket,
- eredeti, frappáns ötleteik vannak, amiket meg tudnak valósítani, stb.
- Hagyjuk a gyermeket önállóan alkotni! Dicsérjük, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiváljuk, segítsük, hogy elképzeléseit megvalósítsa. Tolmácsoljuk másságát – ha magatartásában nehezen kezelhetőség van, legyünk vele nagyon türelmesek! A képességeit fejlesztő feladatokkal bízunk meg.
- A szülőkkel való konzultálás, a jó kapcsolat nagyon fontos! Hiszen a szülő önmagában látja gyermekét, míg az óvodapedagógus más szituációkban, helyzetekben, a csoport egészében, a társakhoz való viszonyában.

Az óvodánkban a tehetséggondozás napi szinten jelen van, a különböző tevékenységek, foglalkozások keretén belül, mint például az anyanyelvi nevelés, ami egyrészt a gyermek irodalomismeretének bővítését, másrészt szókinccse fejlesztését célozza meg, a vizuális nevelés, amely segít a kreativitás, kézügyesség és az egyéni gondolatok megvalósításához szükséges technikai tapasztalatok elsajátításában, a mozgás, amely a mozgáskoordináció fejlődését segíti.

Népi gyermektánc, mint tehetséggondozás

Intézményünkben hagyománnyá vált a szülők igényeire alapozva megszervezett, heti rendszerességgel tartott népi táncfoglalkozás a csoportokban a gyermekek számára.

A foglalkozások során a gyermekek megismerkednek, és érzelmileg közel kerülnek a magyar nép hagyományaihoz, gyermekjátékaihoz, táncaihoz, zenéjéhez, hangszereihez.

Az éves tematikának fontos célja a gyermekek mozgáskoordinációjának, ritmusérzékének, beszédképességének fejlesztése. Ez a komplex fejlesztés kihat az értelmi-, anyanyelvi-, érzelmi életük fejlődésére, ezáltal egész személyiségük alakulására.

Figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, olyan tánc anyagok szerepelnek, amelyek lüktetésében, tempójában, dallamvilágában megfelel a korosztályi követelményeknek. (dunántúli ugrós, moldvai körtáncok)

Fontos, hogy a gyermekek ne koreográfiát táncoljanak, hanem ismerjék meg és szokjanak hozzá a magyar néptánc alapvető és legfontosabb tulajdonságához, a rögtönzéshez.

A népi táncfoglalkozásokon részt vevők tehetségükből adódóan, a népzene segítségével belülről érzik és sajátítják el a táncmotívumok, lépés kombinációk, mozdulatok együttesét. A tánc, a zenéhez kapcsolt mozgás felszabadulttá tesz, katarzis élményt nyújt, örömforrás, feszültségoldó, önbizalmat erősítő, nagyfokú toleranciát igénylő, sikerélményt biztosító, a személyiséget komplex módon átható művészi eszköz.

Cél: a tehetséges gyermekek felismerése, tudásuk, képességük fejlesztése, bővítése, nemzeti értékeink tiszteletben tartása, hagyományaink ápolása.

Pedagógus: Csoportos Óvodapedagógusok

Piroska ovisok a Kresz-parkban [1]

A közlekedésre nevelés az óvodai munka során szinte minden tevékenységbe integrálható. Az eredményes fejlesztéséhez mindhárom korcsoportban szükség van sok cselekedtetésre, gazdag szemléltetésre, ismétlődő gyakorlati alkalmazásra, valamint a téma sokoldalú komplex feldolgozására. Fontos tényező a gyermek személyes kapcsolata, a jó példa, a szülői nevelői visszajelzés, a megerősítés.

Hatékonyan és tudatosan fejleszthetők azok a képességek, amelyekre a gyermeknek szüksége van a közlekedés során, melyek beilleszthetők a műveltségi területekbe.

A külső világ tevékeny megismerése:

Többször közlekedjünk a gyalogos szabályokat betartva az óvoda környékén és a kirándulások közben. Gyakorolhatjuk a koncentrált előre nézést és az oldalra nézést váltakozva. Tapasztalatokat szerezhetünk a sebesség-távolság kapcsolatáról.

Mozgás:

A rendgyakorlatok közül például a futás közben adott vizuális és akusztikai ingerekre próbáljanak gyorsan reagálni a gyerekek: elindulással vagy megállással. Ügyességi gyakorlatok során kerüljenek ki akadályokat többféle mozgással, tárggyal a kezükben vagy labdavezetéssel.

Mozgásképességek:

- Testi ügyesség, koordinációs képesség, gyorsaság, állóképesség.
- Egyensúlyérzékelés, térérzékelés, testséma, kinesztéziás érzékelés, tapintás, kondicionális képességek.
- Szem-láb koordinációjának fejlesztése.
- Gyors reagálás a vizuális és az akusztikus ingerekre (elindulás, megállás)

Matematikai nevelés:

Ismertessük fel az eszközök színeit, nagyság béli eltéréseit, formáját. Csoportosítsuk a jelzőtáblákat szín, forma és jelentés szerint.

Anyanyelvi nevelés:

Értelmezzük a közlekedési kifejezéseket. Gyakoroljuk az egymás közötti udvarias kommunikációt a közlekedés során.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Ismertessük fel a különböző közlekedési hangokat, zajokat, majd nevezzük meg azokat az irányuk meghatározásával. Figyeljük meg a tárgyakon az erős-tompa, halk-hangos, magas- mély hangokat. Próbálják meg meghatározni a gyerekek, hogy a hangforrás milyen irányból jön. Forduljanak arra, amerről hallják!

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

Közlekedési eszközök, jelzőtáblák, lámpák, gyalogos gyerekek és felnőttek készítése, rajzolása, kivágása a szituációs játékokhoz, közlekedési terepaszthalhoz stb.

12. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Intézményünk elsősorban a fenntartó és felügyeleti szervével törekszik jó munkakapcsolat kialakítására, ezen belül is az Oktatási, Művelődési és Sport Iroda, illetve a Humán Erőforrás Bizottság munkatársaival Ennek érdekében fontosabb eseményeinkről tájékoztatást, illetve meghívót küldünk.

A Gyurkovics Tibor Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskolai Előkészítő, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési Tanácsadóval folyamatos szakmai kapcsolatban állunk, így biztosított logopédiai és pszichológiai ellátásunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében meghatározó, kiemelt fontosságú a mozgásfejlesztés, és a logopédiai ellátás. Személyi feltételeit a Gyurkovics Tibor Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskolai Előkészítő, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési Tanácsadó (EGYMI) szakemberei segítségével biztosítjuk. Kiemelt cél az SNI gyermekek létszáma miatt a saját státuszú gyógypedagógus alkalmazás, státuszhely bővítést a fenntartó hagyhatja jóvá. Indokolt ez a fogyatékoság problematikájából adódóan. A gyermekek számára szükséges a valós egyéni intenzív logopédiai terápia, az EGYMI a bizottság által meghatározott óraszámok csupán töredékét képes biztosítani.

Az iskolával és bölcsődével kialakult hagyomány egymás meglátogatása. A gyermekek óvodáskor előtti és utáni életének nyomon követése.

Egészségügyi téren az óvoda gyermekorvosával és fogorvosával is kialakult a szükségességen alapuló ellátás. Az óvoda védőnője rendszeresen látogat bennünket, és segít a családok jobb megismerésében is.

Esetenként részt veszünk a Művelődési Házak programjain, meghirdetett kiállításain.

A családokkal való kapcsolattartás több szálon biztosított, legszorosabban a Szülők Szervezetével. A szülőkkel való kapcsolattartás leggyakoribb formája természetesen a napi találkozás, a szülői értekezlet, egyéni beszélgetések, valamint a faliújság. A

szülők betekinthetnek óvodánk életébe a nyílt napokon, ünnepségeken, kerti programokon, játszó délutánokon.

Támaszkodunk a szülők segítségére, és nyitottak vagyunk a tőlük jövő kezdeményezésekre.

A gyermekek családi hátterének jobb megismerése érdekében igény szerint fogadóórát tartunk, valamint családlátogatást végzünk. Gyermekvédelmi felelősrünk szükség szerint kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Családsegítő Központ munkatársaival.

A Köznevelési törvény hatálybalépésével az intézményünk fogad önkéntességi munkában részt vevő hazai és külföldi fiatalokat. A középiskolákkal, valamint a nemzetközi AIESSEC szervezettel állunk kapcsolatban.

A szülők, gyermekek és a pedagógusok együttműködésének formái

- óvodai jelentkezést megelőző nyílt napok
- jelentkezés, beiratkozás
- nyári beszoktatás lehetősége
- családlátogatások
- nyílt napok
- játszóházi délutánok
- gyermeknap családi program,
- önkéntességi programok

13. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei

A gyermekek felvételét a mindenkori tanügy-igazgatási feladatoknak megfelelően végezzük.

Elsődleges feltétel a kötelező óvodai életkor betöltése, valamint mindkét szülő munkáltatói igazolása, mivel a túljelentkezések miatt az évvesztes gyermekeket nem tudjuk fogadni, a nem dolgozó – GYES, GYED - en lévő szülők gyermekeinek a napközbeni ellátása nem okoz a családnak problémát. Ezen kívül figyelembe vesszük a szobatisztaságot, alapvető közlési készséget, önálló mozgáskészséget.

Jelenlegi feltételeink mellett beszéd fogyatékos, sajátos nevelési igényű

gyermekeket fogadunk óvodánkban.

Az iskolába lépés feltételei

Az iskolába lépés alapvető feltétele az iskolaérettség, mely programunkban a várható fejlődés jellemzőjeként található. Így:

- képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, folyamatos beszédre,
- értik és használják a kommunikatív jeleket,
- végig tudják egymást hallgatni és megértik azt,
- önállóan végzik a tisztálkodási, öltözködési teendőket,
- összerendezett mozgásuk lehetővé teszi viselkedésük és szükségleteik szándékos irányítását,
- képesek kapcsolatot teremteni gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonylatában,
- készen állnak az iskolai élet elfogadására,
- alkalmazkodni tudnak különböző szabályokhoz,
- észlelésük, érzékelésük differenciálódik,
- tudnak szándékosan figyelni és emlékezni,
- érvényesítik kreativitásukat,
- képesek részekre bontani és általánosítani fogalmi szinten,
- tudás és tanulási vágy kialakítása.,

- Mozgásuk összerendezetté válnak, harmonikus finommozgásra képesek,
- Elemi- fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van,
- Önmagukról, és környezetükről elemi ismeretekkel rendelkeznek,
- Elemi, mennyiségi ismereteik vannak,
- Feladattudatuk kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladat-tartásban, feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg,

A gyermeki mérés-értékelés rendszerét az IMIP-ben dolgoztuk ki.

Méri a gyermekek játéktevékenységét, mozgásfejlettségét, érzelmi-, szociális-, akarati fejlettségét, értelmi fejlettségét, egyénre szabott fejlesztési tervet készít, tájékoztatja a szülőket.

Az óvodába kerüléskor bemenetet készít, nagycsoportban pedig méri a kimeneti eredményeket.

14. ÓVODÁNK ÉLETÉNEK MEGSZERVEZÉSE

Óvodánk nyitva tartása: reggel 6 órától este 6 óráig, melyben, teljes időtartamban óvodapedagógus jelenléte biztosított.

A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.

Napirendünket a folyamatosság, rugalmasság jellemzi, melyben a játék kitüntetett szerepet kap.

Csoportjaink általánosan megjelenő napirendje

6 – 7 ⁰⁰ -ig:	közös gyülekezés, játék;
7 ⁰⁰ – 9-ig:	játék, tízórai, játékban integrált fejlesztés,
9-10 ³⁰ ig	játékban integrált fejlesztés, differenciált tevékenységek, csoportos foglalkozások, kezdeményezések, mindennapi torna
10 ³⁰ – 12-ig:	testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék;
12 – 13-ig:	ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez;
13 – 15 ³⁰ -ig:	mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna;
15 ³⁰ – 18-ig:	Játék, közös gyülekezés

A heti rend kialakítását befolyásoló tényezők:

A heti rend a megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő feladattudatát fejlesztő csoportos foglalkozások, kezdeményezések tervezésével, szervezésével valósul meg.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Általa is nevelünk,

- A csoportszobák közti nagy áthallás miatt a nagyobb zajjal járó tevékenységek összehangolása
- Tornaeszközök, hangszerek használatának időbeosztása.

A napi- és hetirendet a korcsoportnak megfelelően mindig az óvodapedagógusok készítik el.

A foglalkozásokat általában kötetlen formában a komplexitás elvét figyelembe véve végezzük.

15. ÉRDEKEGYEZTETÉS

15.1. Gyermekvédelem – gyermeki jogok

Célja

- A prevenció,
- A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében segítségnyújtás,
- Együttműködés a szakemberekkel,

Az óvoda egész működésének a gyermekek érdekeit kell szolgálnia. A gyermeki jogokat a gyermekkép-óvodaképnél már felsoroltuk. Hangsúlyozzuk, hogy a pedagógiai gyakorlatban a gyermekek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása, biztosítása alapvető követelmény. A területi gyermekvédelem fontos egysége az óvoda, mivel a gyermekek napjaik nagy részét itt töltik. A gyermek megfigyelője és jó esetben példaképe is az óvodapedagógus. Nagyon fontos, hogy észre vegyük a gyermekek megváltozott szokásaitól való eltérő magatartást, melyről a szülővel beszélni kell. Tudnunk kell, hogy egy-egy tünet mögött a háttérben probléma állhat, és a gyermekeknek segítségnyújtásra van szüksége.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát, miszerint: „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, érzelmi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.”

Minden életkornak megvannak a domináns életszükségletei, ha ez nem elégül ki az illető lefelé csúszik és egy alacsonyabb szintre jut. Az óvodáskorú gyermek csak szeretetteljes, biztonságos, derűs légkörben tud fejlődni.

Nagy odafigyelést kívánnak a hátrányos helyzetű gyermekek is, mert ha a hátrányok halmozódnak könnyen veszélyeztetetté válhatnak. Hátrányos helyzetű gyermeknek tekintjük azokat, akiknek az alapvető szükséglet- kielégítési lehetőségeik korlátozottak, de fejlődésük nem veszélyeztetett.

Óvodánkban fontos szerepe van a gyermekvédelmi felelősnek és minden óvodapedagógusnak a gyermek érdekeinek érvényesítésében.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek felmérése, és azok nyilvántartásba vétele a csoportban dolgozó óvónők segítségével;
- Tájékoztatja a szülőket arról, hogy problémáikkal hol, mikor és kihez fordulhatnak;
- A gyermekvédelmi tevékenység összehangolása a pedagógusok körében;
- Folyamatosan és szükségszerűen kapcsolatot tart a Pedagógiai Szakszolgáltató Központtal, a Családsegítő Központtal és a Gyermejjóléti Szolgálattal;
- Részt vesz a gyermekvédelmi felelősöknek tartott továbbképzéseken, esetleges fegyelmi eljárásokon;
- Munkájáról beszámol a nevelőtestületnek;
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és a minőségbiztosításban.

15.2. A szociálisan hátrányos helyzetben levő gyermekek felzárkóztatási lehetőségei:

- Fontos, hogy ne sztereotipizáljunk, hanem az egyes gyermekekre koncentráljunk;
- Rendszeres étkezését és orvosi ellátását ellenőrizzük;
- Segítsük baráti- és társas kapcsolatainak kialakulását és fenntartását;
- Biztosítsuk számukra a gazdag tapasztalatszerzést;
- Motivációjukat folyamatosan fejlesszük pozitív megerősítéssel;
- Szociális ellátások számbavétele, szükség szerint szakemberek segítségének igénybevétele;
- A szülők megfelelő tanáccsal való ellátása, családi nevelés támogatása, családlátogatás, illetve fogadóóra keretében.

Az SNI gyermekek felzárkóztatásának lehetőségei

- Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető.

- A megfelelő módszerek és módszerkombinációk megválasztása a „sérülésspecifikusság” alapján.
- A gyermekek integrált/ inkluzív nevelésében, fejlesztésében fontosnak tartjuk az elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség jelenlétét.
- A gyermek fogyatékoság típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanárral való együttműködés.
- Intézményi gyógypedagógus alkalmazása, a minél optimálisabb terápiás óraszám biztosításának érdekében.
- Az érintett gyermekek szüleivel való együttműködés a fejlesztés érdekében.

15.3. A szülő jogai

- Megismerje óvodánk Helyi nevelési programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról.
- Gyermekek fejlődéséről érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Írásbeli javaslatát az óvodavezető, a nevelőtestület, az S z K az óvodapedagógus megvizsgálja, (az érintett 30 napon belül köteles megválaszolni).
- Kérheti, hogy gyermeke a nem kötelező foglalkozásokat igénybe vehesse, illetve ilyen foglalkozás megszervezését kezdeményezze.
- Az óvodavezető, vagy pedagógus hozzájárulásával betekintést nyerhessen az óvodai életbe.
- Kezdeményezheti szülői szervezet létrehozását, és közreműködhet annak tevékenységében.
- Személyesen, vagy képviselői útján – jogszabályban meghatározottak szerint – részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, a nevelési-oktatási intézmény irányításában.
- A szülő joga igényelni a hit- és vallásoktatást gyermeke számára.
- A szülők érdekérvényesítő szerve a Szülői Szervezet.

15.4. A szülő kötelességei

- Biztosítsa gyermeke óvodai nevelés keretében folyó iskolai életmód- ra felkészítő foglalkozáson való részvételét, tankötelezettségének, vagy képzési kötelezettségének teljesítését.
- Tegye meg a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében, különös tekintettel az SNI gyermekek esetében.
- Fogadja el az integrált nevelést, tolerálja a sajátos másságot.
- Tegyen meg minden tőle elvárhatót gyermeke fejlődéséért.
- Tartson rendszeres kapcsolatot gyermeke óvónőivel.
- Segítse elő gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, a közösségi élet magatartási szabályainak betartását.
- Tartsa-, és tartassa be a szülői szervezet és a nevelő közösség által kialakított szabályozásokat (SZMSZ, HPP, Házirend)
- Tartsa tiszteletben az óvoda közösségének szakmai és emberi méltóságát

15.5. A nevelőtestület, az óvodapedagógus jogai

- Minden óvodapedagógus joga, hogy a nevelőtestület tagjaként részt vegyen az intézmény nevelési programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.
- Módszertani, döntési szabadsága és egyben felelőssége van.
- Joga, hogy hozzájusson a munkájához szükséges ismeretekhez, információkhoz.
- Szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzésen gyarapítsa.
- Szakmai egyesületek tagjaként, vagy képviselőként részt vegyen helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában.
- Megbecsüljék, személyiségi jogait tiszteletben tartás, nevelői-oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék.
- A közalkalmazotti jogviszonyból eredő kedvezményekkel éljen (pl. pedagógus igazolvány, pedagógiai szakirodalom vásárlási hozzájárulás, stb.)

15.6. Az óvodapedagógus kötelességei

- A gyermek feltétel nélküli elfogadása, megismerése, egyéni igényeinek, szükségleteinek kielégítése, elősegítése annak, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön. Pl. azt kell pótolni, amiben hiányt szenved (szeretet, személyes kapcsolatok, érzelmi biztonság, játék- helyzet, stb.).
- Ne adjon helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítsa az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelmét.
- Tevékenysége keretében az ismereteket tárgyilagosan, többoldalúan közvetítse.

- A szülőket folyamatosan tájékoztassa gyermekük fejlődéséről, eset- leg közös tennivalókat javasoljon a gyermek fejlődése érdekében. A szülő kérdéseire, kéréseire érdemi választ adjon.
- A szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermekek családjával.
- Az óvodapedagógus hétévenként – jogszabályban meghatározottak szerint – továbbképzésen vesz részt, a sikeres elvégzés után törvé- nyileg meghatározott módon előmenetelben részesül. Nem kell részt vennie továbbképzésben annak a pedagógusnak, aki pedagógus- szakvizsgát, vagy egyéb jogszabályban meghatározott vizsgát tett, a vizsgák letétele utáni hét évben.
- Megszüntethető a közalkalmazotti jogviszonya (munkaviszonya), ha a továbbképzésen önhibájából nem vett részt, illetve tanulmányait nem fejezte be sikeresen.
- A pedagógiai gyakorlatban a gyermekek emberi méltóságának, joga- inak tiszteletben tartása, biztosítása alapvető követelmény.

(forrás: 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről. 62.§; 63.§)

16. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK

Óvodánkban a különböző jellegű ünnepeket, hagyományokat sajátosságaiknak megfelelőképpen szervezzük meg. Minden esetben a jó érzelmi előkészítést, az egyre fokozódó örömteli várakozást és a későbbiek során ismétlődő közös öröm felidézését fontosnak tartjuk. Az ünnepek ráhangolásában kiemelkedő szerepet kap a közös ajándékkészítés, környezetszépítés és az ünnepi öltözék. Ezek az események csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat.

Ünnepeink:

- Mikulás várás
- Karácsony – óvónők előadásával
- Farsang (farsang hete)
- Március 15. Nemzeti ünnep
- Húsvét
- Anyák napja

Zöld óvoda ünnepei:

- Állatok világnapja
- Víz világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja

Hagyományaink:

- Az új gyermekek részére ajándék készítése
- Kicsik meglátogatása a bölcsődében
- Őszi/tavaszi kirándulás – szüret
- Családi Nap
- Ovi-szülinap
- Búcsú- uzsonna
- Megemlékezés a gyermekek név-, ill. születésnapjáról
- Márton nap

Nevelőtestülettel kapcsolatos hagyományok:

- Továbbképzéseken szerzett ismeretek átadása, megvitatása
- Dajkák tájékoztatása aktuális nevelési feladatokról
- Újonnan belépő dolgozó köszöntése, a távozók búcsúztatása
- Közös karácsonyi ünnepély szervezése
- Nevelőtestületi kirándulás

17. IRODALOMJEGYZÉK

1. A 2011 évi CXC törvény a nemzeti Köznevelésről,
2. Emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelete a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
4. a Kormány 137/1996. (VIII.28.) rendelete
5. Az óvodavezetők kézikönyve I-IV. OKKER
6. B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék, Calibra Budapest 1993.
7. Bakonyi Anna: Irányzatok és alternativitás az óvodai nevelés területén, Tárogató 1997. Népművelési Propaganda Iroda
8. Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár, Alex-typo
9. dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában, Alex-typo 1992.
10. Chászárné Simon Alice: Ősszel iskolás leszek, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1990
11. Csabay Katalin: LEXI, PSzM projekt Programiroda 1993
12. Csabay Katalin: LEXI iskolás lesz, Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.
13. Dömötör Tekla: Magyar népszokások, Corvina Kiadó 1998.
14. Forrai Katalin: Ének az óvodában, Editio Musica Budapest 1991
15. Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok az óvodában, OKKER Kiadó
16. Dr. Kalas György: Egészséges életmód és környezetbarát életmód alapozása az óvodában, Reflex Környezetvédelmi Egyesület 1996.
17. Kálmán Zsófia: Játsszunk együtt, Origó Kiadó
18. Kis Jenőné: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában, Tárogató Kiadó 1998.
19. Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat Budapest 1975.

20. Montágh Imre: Tisztbeszéd, Népművelési Propaganda Iroda
21. Montágh Imre: Gyermekszínjátzók, Népművelési Propaganda Iroda
22. Murayné Szy Éva: Játékos beszédnevelés, Múzsák Közművelődési Kiadó
23. Nagy Jenőné: Programkészítés, de hogyan?, NAT-TAN sorozat OKKER 1996.
24. Páli Judit: Játék, tanulás, játékos tanulás, Óvodai Nevelés 1990. 6. szám
25. Dr. Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana
26. Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció az óvodás- és kisiskoláskorban, Akadémia Kiadó, Budapest 1985.
27. Susanna Miller: Játékszichológia, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
28. Vekerdy Tamás: Kicsikről nagyoknak I., Park Kiadó
29. Villányi Györgyné: Játék a matematika? Tárogató Kiadó 1993.
30. Vinczéné Bíró Etelka: Gyakorlóanyag a pöszeség javításához, Tankönyvkiadó
31. Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével – elmélet és módszertan
32. Eötvös Kiadó 1996.

Hivatkozások

- [1] ovonok.hu, „ovonok.hu,” 27 05 2020. [Online]. Available: <https://ovonok.hu/2020/05/kozlekedesre-neveles-az-ovodaban/>. [Hozzáférés dátuma: 23 10 2022].

18. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A nevelőtestület elfogadásának dátuma: 2013.05.31

Szülői Szervezet egyetértését nyilvánította: 2013.05.22.

Fenntartóhoz benyújtás dátuma: 2013.06.03.

A Fenntartó jóváhagyásának dátuma:

A Képviselő-testületi határozat száma:

A szakértést végezte:

A módosított program elfogadásával hatályát veszti a Képviselő-testület 370/2010 .(IX.16.) Kt. határozat XV. pontja alapján elfogadott 2011 . 04 . 05 - i program. A Helyi nevelési programban adatfrissítés történt: 2011.01.25.

19. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A helyi óvodai pedagógiai program a következő módosításig érvényes.

Az óvoda helyi pedagógiai programja módosításának lehetséges indokai:

- ◆ Szülői igények változása
- ◆ Nevelőtestületi javaslat
- ◆ Törvényi változások

A módosítás – döntés előkészítő szervei:

- ◆ Nevelőtestület
- ◆ Szülői Szervezet

A program módosításának előírásai:

- ◆ 80%-os szülői egyetértés
- ◆ a nevelőtestület 2/3-os többségi szavazata alapján

A program közzététele:

A program megtekinthető az óvoda weblapján [www. rakosmentipiroskaovi.hu](http://www.rakosmentipiroskaovi.hu)
, illetve az intézmény vezetésével egyeztetve az óvoda irodájában

Budapest, 2022.

alkalmazotti közösség képviselője

óvodavezető-helyettes

A Piroska Óvoda nevelőtestülete a helyi pedagógiai programot elfogadta

Somogyi Renáta	óvodavezető helyettes	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	
	óvodavezető	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	
	óvodapedagógus	

20. JEGYZŐKÖNYV NEVELŐTESTÜLETI ÉRTEKEZLETRŐL

P I R O S K A Ó V O D A

1171 Budapest, Pesti út 368. Tel.: 258-1665;

e-mail: ovoda@rakosmentipiroskaovoda.hu

JEGYZŐKÖNYV

Nevelőtestületi értekezletről

Időpont: 2022

Helyszín: Piroska Óvoda

Jelen vannak: 8 fő

Garda Gyuláné

Somogyi Renáta

Kaczurné Salánki Anita

Jenei Anikó

Halász Árpádné

Boczkó Katalin

Balázs Erzsébet

Edina

Tárgya: A módosított Helyi Pedagógiai Program elfogadása

Jegyzőkönyvvezető: Somogyi Renáta

Garda Gyuláné óvodavezető köszönti a nevelőtestület tagjait, majd ismerteti a módosított Pedagógiai Programot.

Az ismertetés után megkérdezi a jelenlévőket, hogy a módosított program elfogadásáról titkosan vagy nyíltan kívánnak-e szavazni, illetve tájékoztat a szavazás módjáról.

A nevelőtestület kézfeltartással a nyílt szavazás mellett döntött. A tartózkodás módja, hogy nem vesz részt a szavazáson. Érvényes a szavazás, ha a jelenlevők 50%-a szavaz. Amennyiben nem éri el az 50%-ot, a szavazás érvénytelen.

Ezután, megkéri a kollégákat, hogy szavazzanak a módosított program elfogadásáról.

A szavazáson nem volt tartózkodás, így a 8 fős nevelőtestület a módosított Helyi Pedagógiai Programot 100%-os igenlő szavazattal elfogadta.

Garda Gyuláné megköszöni a részvételt, majd bezárja az értekezletet.

Somogyi Renáta

Óvodavezető - helyettes

jegyzőkönyvvezető

21. JELENLÉTI ÍV NEVELŐTESTÜLETI ÉRTEKEZLETRŐL

JELENLÉTI ÍV **A nevelőtestületi értekezletről**

2013. május 31.

1. Bukucsné Csalló Andrea	
2. Csáki Veronika	
3. D. Nagy Gyöngyi	
4. Dr. Molnárné Bán Ildikó	
5. Hangai Istvánné	
6. Karaszi Gáborné	
7. Konkolyné Major Mária	
8. Péntek Judit	
9. Pozsonyiné Nagy Katalin	
10. Zsámbokiné Kolozsi Ibolya	

11. JEGYZŐKÖNYV SZÜLŐI KÖZÖSSÉGI ÉRTEKEZLETRŐL

P I R O S K A Ó V O D A

1171 Budapest, Pesti út 368. Telefon: 258-1665; e-mail: piroskao@enternet.hu

JEGYZŐKÖNYV

Szülői Közösségi értekezletről

Időpont: 2013.05.22.

Helyszín: Piroska Óvoda

Jelen vannak: Szülői Szervezet tagjai a jelenléti ív alapján

Tárgya: A módosított Helyi Pedagógiai Program (HPP) véleményezése, elfogadása

Jegyzőkönyvvezető: Sauer Edit

Dr. Molnárné Bán Ildikó óvodavezető-helyettes köszönti a szülői szervezet képviselőit, majd ismerteti a módosított HPP-ot.

Az ismertetés után megkérdezi a jelenlévőket, hogy a módosított HPP véleményezéséről, elfogadásáról titkosan vagy nyíltan kívánnak-e szavazni, illetve tájékoztat a szavazás módjáról. A szülők kézfeltartással a nyílt szavazás mellett döntöttek. A tartózkodás módja, hogy nem vesz részt a szavazáson. Érvényes a szavazás, ha a jelenlevők 50%-a szavaz. Amennyiben nem éri el az 50%-ot, a szavazás érvénytelen.

Ezután megkéri a szülőket, szavazzanak a módosított HPP elfogadásáról.

A szavazáson nem volt tartózkodás, így a 4 fős szülői szervezet a módosított HPP-ot 100%-os igenlő szavazattal elfogadta, kiegészítő véleményt nem fűzött hozzá.

Dr. Molnárné Bán Ildikó megköszöni a részvételt, majd bezárja az megbeszélést.

Sauer Edit

szülői szervezet elnöke

jegyzőkönyvvezető

A Piroska Óvoda Szülői Szervezete a helyi pedagógiai programban foglaltakat megismerte és egyetért.

NÉV	ALÁÍRÁS

12. JELENLÉTI ÍV SZÜLŐI SZERVEZET ÉRTEKEZLETRŐL

Jelenléti ív Szülői Szervezet értekezletről

2013. május 22.

1.
2.
3.